БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЭН

Буряад үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

37-хи жэлэй гарана

№ 173 (9312)
ИЮЛИИН
22
ПЯТНИЦА
1960 он

Сэн 20 мүнгэн

Палгалта юу харуулнаб?

ИЮЛИИН 22 БОЛОБОШЬЕ ҺААНЬ, РЕСПУБЛИКА ДОТОР ТОН ҮСӨӨН ХОНИН ҮРЭЖҮҮЛЭГДЭЭ

ЭНЭ ЮУН ДЭЭРЭҺЭЭ БОЛОНОБ ГЭХЭДЭ:

Хусанууд, эхэ хонид мууса эдеэлүүлэгдэнэ, хонишод ажалаа оройтожо эхилнэ, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хиналта багаар табина

ДУТАГДАЛНУУДАА ЯБУУД УСАДХАЖА, АВГУСТ ҺАРЫН ГАРАТАР ШАДААЛ ҺАА ОЛОН ХОНИ ҮРЭЖҮҮЛЭЭ!

Оройдоо зуугаад хонин үрэжүүлэгдэбэ

Оровэй нэрэмжэтэ колхозлгын аймаг) 1960 ондо нёдонхиһоо 400 центнерээр ехэ гэхэ ни 1100 центнер мяха гүрэндэ даха уялгатай. Мүнөө жэлэй ээ 400 центнер, тэрэ тоодо 135 ер хониной мяха гүрэндэ хуад байна. Мүн малайнгаа тоо йшье горьтойгоор олошоруулхараалһан юм. 100 хонин өө 110 хурьга абажа түлхэ зорилго табигдаһан байгаа. рин ерэхэ жэлдэ энэ жэлэйхидахин ехэ мяхан абтажа, гү худалдагдахаар хараалагТэрэ тоодо 700 центнер хони800 центнер үхэрэй мяхан гү худалдагдахань.

1 ондо мал ажалһаа абтадаг уктнуудые эрид дээшэлүүлхэ, йнгаа тоо толгой олошоруулха р тус колхозойхид ямар хэ-ябуулгануудые бэелүүлжэ аб гэжэ рейдовэ шалгалтада дагшад бодото хүдэлмэри танилсаад, отара, гүүртэнүү ябажа хараба.

лхоз бүхыдөө 2003 эхэ хонитой эдэ үдэрнүүдтэ хамтадаа 1020 га абаад түлжүүлжэ байна. ээ 1960 оной эсэс хүрэтэр 1180 ган түлжүүлэгдээ һаа, 100 хобүриһөө 110 хурьга абаха нь дүүргэдхэ байна.

йгша оной һүүл багаар хурьгаабахын зорилгоор колхозойхид хони июлиин 25 болотор искусннаар үрэжүүлжэ дүүргэхэ түй байгаа. Зүгөөр элдэб шалаһаа боложо, хорёод хоногой шада миил 100 гаран хонид үрэлэгдэбэ.

олхоздо тус бүридөө техникжүүлэгшэтэй искусственна үрэжүүлгын 4 пункт эмхидхэгдэнхэй. Тэндэнь үрын шанарые шалгаха 3 микроскоп, шухала зэр зэмсэг, спирт, эм дом бии байна.

Ахалагша хонишод нүхэд Доржи Шойдоновой, Доржи Цыбденовэй, Даба Ринчиновэй, Ламажап Дармаевай отаранууудай хонид искусственнаар үрэжүүлхээр илгагданхай.

Бүхыдөө колхоздо хүгтэй 33 хуса бии. Тэдэнэй хахадынь хүгшэржэ ябаһан, 4—5 наһатай болоһон юм. Тиимэһээ ототой хонидые олоногүй ха. Гадна үрэжүүлэгдэхэ хонидынь яһала бараг ондо оробошье, ороондоо оруулагдахын урда тээ һара, һара хахадай туршада бэлшээридэ ябуулагдахаһаа бэшэ, нэмэлтэ тэжээл эдеэгүй байха юм. Эдэ хонидой 75—80 процентнь дунда, дундаһаа дээшэ шадалтай.

Зарим хонишод энэ харюусалгатай үедэ ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандажа, үрэжүүлгын хүдэлмэри хойшо татана. Жэшээнь, ахалагша хонишон Доржи Цыбденовэй отарын хонид 3 үдэр эрьенүүдээр ниилүүлэгдээд ябаһан байна бшуу. Ототой хони илгажа олохо, тэдэниие үрэжүүлхэ тушаа тэндэхи үрэжүүлэгшэ Валентина Цыбденова һаналаа табягүй байшоо. Аяар хорёод гаран хоногой туршада энэ отарада арайхан гэжэ арбаад хонин үрэжүүлэгдэһэн байха юм.

Искусственнаар хонидые үрэжүүлхэһээ һара, һара хахад урид талха таряанай зүйл эдээндэ эдюулээд, зарим хусанууде һайнаар торьдёод байбал, энэ шухала хүдэлмэри хэзээшье амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байгаа гэжэ һанамаар. Ороноймнай суута хонишон нүхэр Малашенкын жэшээгээр хонидые угаа һэрюун газарта байлгаадшье үрэжүүлжэ болохо һэн. Тиимэшье хэмжээ-ябуулга тус колхоздо бэелүүлэгдээгүй.

Мүнөө жэл хамта 150 хашараг искусственнаар үрэжүүлхэ аад, 85 хүргөөд ябана. Үшөө 90 үнеэд үрэжүүлэгдэхэ болоно. Тиихэдэ 250 үнеэдэй хорёодынь үшөө тугаллаадүй.

1960 оной эсэстэ тус колхозойхид сохом 1200 хурьга абажа түлжүүлхэ аргатай. Үнеэдые, хашарагуудые үрэжүүлхэ түсэбынь яһала болзор соогоо бэелүүлэгдэхээр. Хонишодой, үрэжүүлэгшэдэй хүдэлмэри саашадаа бүри нягталан, үдэр бүхэндэ шалгажа, колхозой зооветмэргэжэлтэд отара, гүүртэнүүдээр ябажа, малшадта бодото туһаламжа үзүүлжэ байгаа һаань, хараалһанаа эдэнэр дүүргэжэ шадаха байна.

Рейдовэ шалгалтада хабаадагшад: **В. Шойдонова**— техник-үрэжүүлэгшэ, хүдөөгэй бэшэгшэ, **И. Медведев**—Иволгын хүдөө ажахын инспекциин ахалагша ветврач, хинан шалгаха аймагууд хоорондын ниитын комиссиин гэшүүн, **Д. Чимитов**—«Бурят үнэн» газетын тусхай корр.

Дутагдалнуудаа усадхаа һаа...

рда жэлнүүдтэ Ахын аймагай нхи колхозууд гансал эхэ хони искусственна аргаар үрэжүүл, үнеэдээ миин бухада табижа, ондо оруулаад лэ байгша һэн. арин малайнгаа үүлтэр һайжалжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлн, тоо толгойень түргэн олошолхын тула энэ жэлһээ «Улаан», «Коминтерн», Ленинэй нэрэмэ, «Улаан малшан» артельнүүд

ШУХАЛА ХЭРЭГ ТООГДОНОГҮЙ

Байгша ондо Мухаршэбэрэй айгай Сталинай нэрэмжэтэ колхозуу малайнгаа тоо толгойе олошолха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэмжээ-ябуулганууде хараалбайна. Гэбэшье мүнөө үедэ жүүлгын хүдэлмэри һайнаар таха, эмхидхэхэ талаар эндэ бираюумэ хэгдэнэгүй.

Колхозой 2-дохи комплексно брицын һаалнин фермэдэ 159 үнеэд логдодог. Тэд тэдэнэй оройдоол толгойнь мүнөө үрэжүүлэгдэһэн йха юм. Мүн эндэ үрэжүүлэгдэй ёһотой 76 хашарагууд бии. Эдэй 50 толгойнь бухада табигдаа. ихэдэ тэдэнэй оройдоол 4 толнь искусственна аргаар үрэжүүгдэһэн байна. Гэхэ зуура ороондо оһон үнеэд, хашарагууд тодорйлон шэнжэлхэ шалгалтада хүд ороодүй байһаар.

Дурсагдаһан фермын 140 үнеэдэй ниинь лаб үрэжүүлэгдэһэн гэжэ лгалта элирүүлээ. Тэрэшэлэн энхи пунктын муугаар ажалладаг эрэһээ 10 гаран үнеэд хоёрдохёо жүүлэгдэхэ болоһон байха юм.

— Үнеэдые саг соонь үрэжүүлхэ эдээ үрэһөөр ходо дуталданаи. Тэрэмнай саг соогоо асарагдагүй юм,—гэжэ эндэхи фермын дэлмэрилэгшэд нүхэд Трофимов, енисов гэгшэд мэдүүлнэ.

Иимэ байдалые мэдэжэ байбаье, эндэхи колхозой хүтэлбэрилэгдэй мүнөө хүрэтэр яаралтай хэмхэ абадаггүйнь гайхалтай.

Т. Гармаев,
манай корр.

искусственна үрэжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэдэг болохоор шиидээ юм.

Энэ түрүү арга хэрэглэхэ талаар аймагай «Улаан Аха» колхоз һүүлэй хэдэн жэлэй туршада ехэхэн хүдэлмэри хэжэ, һайн жэшээ харуулаа. Тус артелиинхид жэл бүри 800—900 эхэ хони искусственна аргаар үрэжүүлнэ. Энээнэй ашаар урдань хонин бүриһөө ороидоол 800—1000 грамм нооһо хайшалдаг байбал, мүнөө тэдээнһээ дунда зэргээр 2,8—3 килограмм нооһо абана. Тиихэдэ һайжаруулагдаһан хайнаг, бурят үүлтэрэй үнеэн бүриһөө жэлдээ 700—800 литр һү һаадаг болонхой. Мүн эхэ малайшье һубайрхань үзэгдэхэеэ болёо шахуу.

Колхозой дүй дүршэл сохтэй, эдэбхитэй бэрхэ техник-үрэжүүлэгшэ Жанчип Дыржинов эхэ хони, үнеэдые олоор үрэжүүлхэ тушаа ехэхэн оролдолго гаргана.

Тиигэжэ оролдосотой, эмхитэй һайнаар ажаллажа, артелиингээ бүхы 340 үнеэдые, мүн наһа, бэеэ хүсэһэн хашараг, гунжадые искусственна аргаар үрэжүүлжэ байна. Мүнөө эртэ түрэһэн үнеэд, томо тарган гунжадые шэлэжэ, бултыень ороондо оруулханхай.

Тиибэшье Ахын зарим колхозуудта искусственна үрэжүүлгын хүдэлмэри үшөөл муугаар ябуулагдана. Үрэжүүлгэдэ табигдаха бухануудынь үбэл, хабартаа миин хээрын бэлшээридэ ябаһан дээрэһээ мүнөө туранхай, муунууд. Мүн искусственна үрэжүүлгын пунктнуудай хүдэлмэридэ дутагдалнуудшье олон. Зарим газарта пункт шадарынь үрэһэ хадагалха хүйтэн байра үгы. Буха, хусануудта эдюулхэ үндэгэн алишье колхоздонь үгы. Тиимэһээ техник-үрэжүүлэгшэд өөһэдөө тэрэниие зонһоо суглуулха баатай болоно.

Ахын аймагайхид эдэ дутагдалнуудые дары усадхажа, бүхы эхэ малаа искусственна аргаар үрэжүүлжэ, нэгэшье хони, үнеэ һубайруулангүй, түлыень һайнаар абаха дүүрэн аргатай.

Д. Дугаров,
хүдөө бэшэгшэ.

Үзэгдөө, дуулдаагүй ехэ амжалта

КАЗАХАЙ ССР. Орон доторхи эгээн томо Джезказганска комбинадай зэдэй рудагай 55-дахи шахтын барилгада хүдэлжэ байһан нүхэр Иван Шевчугай хүтэлбэрилдэг коммунистическэ ажалай бригада үзэгдөөгүй ехэ амжалта түйлаа. Шахта малтагшад июль һара соо 104,2 метр ута, 6,8 метр диаметртай нүхэ малтажа, бүхэсоюзна рекорд түйлаба. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа (наада таладань) И. Бершадский, В. Юрчишин, А. Симонов, П. Никонков, саада таладань Н. Григорьев, И. Журавлев, П. Мордважик, бүри саанань Н. Васильев, А. Трофимов гэгшэд. ТАСС-эй фотохроника.

КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ САБШАЛАН ДЭЭРЭ

10 үдэр соо дүүргэхэбди

Үбһэ хуряалгые богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхые уряалһан Заиграйн аймагай «Гигант» колхозой үүсхэлые манай артелиин гэшүүд халуунаар дэмжэжэ, энэ шухала хүдэлмэриие түгэс бэлэдхэлтэйгээр эхилбэ. Түсэбэй ёһоор 1480 гектар нуга сабшалан, хада уулын майла сабшаха юм.

Тэжээл бэлэдхэлые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула үбһэшэдэй 30 звено эмхидхэгдээ. Тэдэндэ 26 морин косилка, тракторай 6 косилка, 30 морин тармуур, тракторай 6 тармуур даалгагданхай. Эдэ звенонууд үбһэ сабшаха, һүрилхэ, һүринүүдээ хорёолхо уялгатай.

Үбһэ хуряалгын бүхы хүдэлмэри 10 үдэр соо дүүргэхээр хараалагданхай. Энэ үедэ үбһэшэдтэ түлбэригүй эдеэ бэлдэгдэнэ. Звенонуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Тэдэнэй хүдэлмэриин дүнгүүд үдэр бүри согсологдожо, дүн харуулгын самбар дээрэ бэшэгдэхэ. Тэрэшэлэн үбһэшэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдана, кино харуулагдана.

Манай колхоздо звенонуудые олоор эмхидхэжэ үбһэ хуряаха арга хэдэн жэлэй туршада хэрэглэгдэнэ. Энэ арга хэрэглэхэдэ үбһэ хуряалгын болзор хоёр-гурба дахин богони боложо, тэрэниие һара соо үнгэргэдэг байбал, мүнөө 10—12 үдэрэй туршада дүүргэнэбди. Тиин үбһэшье ехээр абтадаг болоо.

Ниитын малые шэмэтэ тэжээлээр хангаха зорилгоор энэ жэлдэ 600 гектар кукуруза таригдаһан байна. Кукурузын ургаса һайнаар харуулалагдана. Илангаяа Н. И. Дамиловай звеногойхид баян ургаса абахын түлөө үсэд шангаар ажаллана.

Колхознай набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ талаар ехэ оролдолго гаргана. Һүүлэй мэдээгээр 1000 центнер иимэ тэжээл бэлдэгдээ. Набша намаа суглуулха хүдэлмэридэ Тамирай дунда һургуулиин һурагшад эдэбхитэйгээр ажаллана.

Д. Агафонов,
Кяхтын «Родина» колхозой гэшүүн.

400 центнер—сохом

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи комплексно бригадын кукурузашан Раднажап Бамбаров Дмитрий Болотовтой хамта кукуруза ургуулха даалгабаритай болоо һэн. Тэрэ гэһээр гурбан хабар үнгэрбэ. Түрүүшын жэлдэ эдэ хоёр нүхэд энэ ашагта ургамалые һайса ургуулжа шадаагүй. Тээд дүй дүршэлшьегүй байгаа юм. Гэбэшье нёдондо эдэнэрэй оролдосото ажалынь аша үрэеэ харуулаа. 100 гектар талмайн га бүриһөө эдэ хоёр 320 центнер кукурузын хүхэ набша ургуулһан байна. Энээнэй ашаар 3200 тонно кукурузаар дарагдаһан силостэй боложо шадаһан юм. Иимэ хэмжээнэй силостэй болохо гээшэ амар хэрэг бэшэ.

Бамбаров Болотов хоёр үнгэрһэн хабартаа 150 гектарта кукуруза тариһан байна. Кукурузынь ямаршье участогта ошоходо нэлэнхы хүхэржэ харагдана. Жэшээнь, Пристань гэжэ газарта кукурузын нүхэн бүридэ 5—6 эшэ зүб квадрадтайгаар аржыжа гараа.

Июль һара үнгэржэ байна. Кукурузын хойноһоо харуулһа һайса эмхидхэхэ саг ерээ. Раднажап Бамбаров Дмитрий Болотов хоёр һайнаар ургаһан кукурузаяа харуулһалха, зурууд хоорондохиие элдүүрилхэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулжа байна. Тиихэтэйгээ хамта ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулалсана. Жэшээнь, сульфат аммони гектар бүридэ 150—200 килограмм оруулһан байха юм.

Нүхэр Бамбаров кукуруза ургуулха талаар баян дүй дүршэлтэй болоо. Тэрэнэй нэрэ ганса колхозоогоо бэшэ, мүн аймаг соогоо дурдагдадаг болоо.

Нүхэр Бамбаров хэлэһэнээ бэелүүлхэ гэжэ аһан шадалаараа оролдодог. Мүнөө Раднажап Бамбаров 150 гектарайнгаа тус бүриһөө 400 центнер кукуруза ургуулха уялгатай. Тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэхэ байһаниинь сохом.

Б. Ширеторов.

Сэлэнгэ.

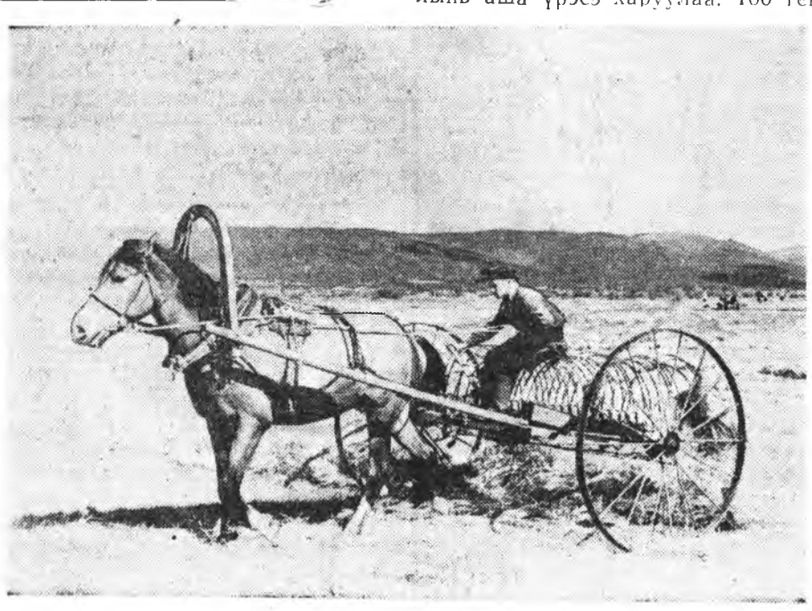

Иволгын совхозой 7-дохи отделениндэ үбһэ хуряалга түлэг дундаа. Эндэ үдэртөө 60 гаран гектар ногоон сабшагдажа, үдэртөө хэдэн һүри бодоно. Ниитын малда үбһэ, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ һургуулиин һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадана. Зураг дээрэ: Каленовой долоон жэлэй һургуулиин 6-дахи классай һурагша Коля Рудкин үбһэ тармажа ябана. С. МАРКОВАЙ фото.

Р. КАСТРОТОЙ Н. С. ХРУЩЕВ УУЛЗАБА

Кубын Республикын революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр Рауль Кастро СССР-тэ ерээд байха үедөө, СССР-эй Министриүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевтой уулзажа, советско-кубинска харилсаанай асуудалнуудаар, уласхоорондын бусад шухала асуудалнуудаар һанамжанууд тухайгаа хөөрэлдөө.

Кубын арадта политическэ, моральна ехэ дэмжэлгэ үзүүлдэгэйнь түлөө Кубын Республикын правительствын, премьер-министр Фидель Кастрогой өөрэйнь даалгабаряар Советскэ правительствода министр Р. Кастро халуун баясхалан хүргөө.

Мүнөө Куба шадар тохёолдоод байһан уласхоорондын байдал тухай һанамжанууд тухайгаа хөөрэлдэхэдөө США-гэй тусхай шүүрнүүд Кубада эсэргүү зэбсэгтэ добтолго хэхэ түсэбүүдһээ арсаагүй, Кубын Республикын эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалые хүсөөр дараха гэһэн заналта хододоо хэгдэжэ байдаг гэжэ тэдэнэр онсолон тэмдэглээ.

Латиин Америкын оронуудай правительствонууд өөһэдынгөө арадуудай эрид шүүд һанал бодолые хараадаа абалсаха, Кубада эсэргүүгээр Америкын монополинууд болон империалистнуудай хэхэ гэжэ һанаашалжа байһан аашануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ хабаадалсахагүй ёһотой гэжэ этигэжэ байһанаа Н. С. Хрущев элирхэйлэн мэдүүлээ.

Кубын арадай тэмсэлдэ совет арад гүнзэгы ехээр талархана гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлээ. Кубын Республикые бүхы арадууд дэмжэхэ, экономическа хашалтаһаа гаралгадань тэрээндэ туһалха гэжэ батаар этигэжэ байһан тухайгаа элирхэйлэн мэдүүлэгдээ.

Кубын Республикада эсэргүүгээр США-гэй зэбсэгтэ добтолго хэхэгүйн тулада Советскэ Союз бүхы юумэеэ хэрэглэхэ гэжэ Н. С. Хрущев дахяад баталан хэлээ.

Кубын Республикада гүрэнэй хэрэгээр айлшалжа ерэхыень Н. С. Хрущевые министр Р. Кастро дахяад хани ёһоор уряа. Куба ошохоб гэжэ зүбшөөлөө үгэһэнөө Н. С. Хрущев дахин баталжа хэлээ. Советскэ Союзда ерэхыень Кубын Республикын премьер-министр Ф. Кастрое СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ дахяад уриһан байна.

Кубын арадай үнэн зүб хэрэг илаха гэжэ этигэжэ байһанаа Н. С. Хрущев уулзалгын түгэсхэлдэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Һанамжанууд тухайгаа болоһон хөөрэлдөөндэ СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян хабаадалсаа.

(ТАСС).

ВЛКСМ-эй Центральна Комитедтэ

ХАНИ НҮХЭД, ШЭНЭ ГАЗАРАЙ ТАРЯАЛАН ТААНАДЫЕ ХҮЛЕЭЖЭ БАЙНАЛ!

Казахстанай захагүй үргэн тала дайдадахи шэнэ газарта баян ургаса эдеэшэжэ байна. Энээниие эршэмтэй түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаад, инаг Эхэ орондоо ороо́һо элбэг ехээр үгэхэ гэжэ республикынь хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд эрмэлзэнэ.

Шэнэ газар элдүүрилэн үрэжүүлһэн энэ хизаар бүхы залуушуулда хүндэтэй, дүтэ һанагдадаг. Зүргэан жэлэй урда тээ партиин уряагаар, өөһэдынгөө дура хүсэлөөр хэдэн зуугаад мянган комсомол хүбүүд, басагад оронойнгоо зүүн районуудта ерэжэ, хубхай тала байһан хэдэн миллион гектар газарые хахалан элдүүрилхэ, шэнэ тосхонуудые, ороо́һо таряанай хэдэн зуугаад фабрика тодхон байгуулха хэрэгтэ туһалһаниинь элитэ. Тиимэл ушарһаа залуу патриодууд аяар холын Казахстандахи хани нүхэдтөө туһалхын тула, эндэхи таряалангай ороо́һо таряае жэшэдгүй хуряажа абахын тула шухала бүхы юумэ хэлсэжэ, туһа хүргэхөөр мүнөөшье бэлэн байнад.

ВЛКСМ-эй Центральна Комитет **«1960 оной ургаса хуряалгада туһа хүргэхын тула, Казахай ССР-эй шэнэ ба залуург газар элдүүрилэн үрэжүүлһэн районуудта хүдэлхэ хүдөө ажахын механизатөрнууд болон бусад хүдэлмэришэдые шэлэжэ эльгээхэ хэрэгтэ комсомолой организацинуудай хабаадаха тухай»** тогтоол һаяхан гаргаа. Казахстан худар комсомолой путёвкоор олон бүлэг залуу трактористнууд, комбайнернууд, комбайнерай туһалагшад, жаткын машинистнууд болон бусад хүдэлмэришэд эльгээгдэхэнь.

Комсомолой эльгээһэн хүнүүд эршэмтэй габшагайгаар ажаллажа, ургаса хуряалгын хүдэлмэриие богонихон болзор соо, гээлтэ хоролтогүйгөөр дүүргэлгэдэнь шэнэ газарай ажалшадта туһалха байха.

Комсомолой комитедүүд профессионально-техническэ һуралсалай управлениннүүдтэй хамта Казахай ССР-эй шэнэ тунга газар элдүүрилэн үрэжүүлһэн областьнуудта һуралсал-үйлэдбэриин практика гарахынь тула хүдөө ажахы онһожоруулха училищинуудай һуралсал ба ажалай талаар шалгарһан, эгээн һайн һурагшадые эльгээхэ зэргэтэй.

Урда жэлнүүдэйхидэл адляар залуушуулай габшагай отрядууд ба бригаданууде тогтоохыень, тэдэ отрядууд болон бригадануудай хүтэлбэрилэгшэд болгожо комсомолой дүршэл ехэтэй хүдэлмэрилэгшэд, эдэбхитэдые баталхыень комсомолой комитедүүдтэ ВЛКСМ-эй ЦК һанамжалан дурадхана.

Туһалхаяа ошоһон залуушуулай хүдэлмэриин гутал, хубсаһаар, ондоошье хэрэгсэлнүүдээр хангагдаха, тэдэндэ хэрэгтэй ном һудар, хүгжэмэй, культурын, спортын хэрэгсэлнүүдэй бии болгогдохо асуудалда һаналаа табихыень ВЛКСМ-эй ЦК комсомолой организацинуудта даалгаба.

Ургаса хуряалсахын тула ерэһэн механизаторнууд, залуу хүдэлмэришэдые нютагуудтахи Советэй, ажахын зургаануудтай хамта эмхитэй һайнаар угтажа, тааруугаар хубаарилан байлгаха, амжалтатайгаар ажаллахын, һайнаар амархын тула шухала бүхы эрхэ байдал хангаха гээшэ Казахстанай комсомолой организацинуудай тон шухала уялга болоно.

Ургаса хуряалгын үедэ усалталгаһаа һэргылхэ гурим сахилгын талаар шанга хиналта табиха шухала байһанда ВЛКСМ-эй ЦК комсомолой комитедүүдэй онсо анхарал хандуулба. Совхоз, колхоз, РТС-үүдэй комсомолой организацинуудусалталгаһаа һэргылхэ гуримай хэр зэргээр сахигдажа байһые шалгаха рейднүүдые эмхидхэхэ ёһотой.

Ургаса хуряалсажа байһан механизаторнуудай, бүхы залуушуулай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ, энэ мүрысөөндэ эрхимлэн илагшадые урмашуулха гурим, хэмжээнүүдые тодорхойлхо шухала.

Ургаса хуряалсахаар эльгээһэн отрядуудайнь онсо шалгарһан республика, хизаар ба областьнуудай комсомолой организацинуудые урмашуулхын тула ВЛКСМ-эй ЦК-гэй дурасхаалта гурбан Улаан туг бии болгогдоо.

Казахай ССР-тэ ургаса хуряалсахын тула ошохые хүсэһэн комсомолшууд, залуушуулые һаад хүшөөлэлтэгүйгөөр табихыень предприяти, организапи ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ правительствын шиидхэбэреэр дурадхагдаа.

Орон доторхи республика, хизаар болон областьнуудай комсомолой организацинууд энэ жэлэйнгээ баян ургаса хуряалгадань шэнэ газар элдүүрилһэн нютагуудай ажалшадта туһалха хэрэгые өөһэдынгөө дайшалхы, патриотическа уялгада тоолохо байха гэжэ ВЛКСМ-эй Центральна Комитет найдана.

Партийна пропаганда тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол ямараар дүүргэгдэжэ байнаб?

Малшан бүхэнийе хабаадуулһанай ашаар

Манай аймагай мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энээниие эмхидхэһэн тухайгаа хэдэн үгэ хэлэлтэй. Энэ жэлэй уялга абахын урда тээ 1959 оной дүнгүүд малай фермэ, гүүртэ, отара бүхэндэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Иигэжэ согсолһоной һүүлээр аймагай колхоз, совхоз, бригада, фермэ, гүүртэ, отара, малшан бүхэн социалистическэ уялга абаһан байгаа. Иигэхэдэ таамагаар уялга абтаха бэшэ юм. Колхоз, совхоз, фермэ бүхэнэй эрхэ байдал харалсан, уялга абтаһан байха юм.

Уялга абаад байхадаа тэрэнэй дүүргэлтые шалгаха хэрэг эмхидхэхэ шухала байгаа. Мал ажалай һалбари бүхэндэ мүрысөөнэй дүн гаргажа байгдадаг юм. Жэшээнь, һү һаалиин гүүртэдэ мүрысөөнэй дүн үдэр бүри гаргагдадаг, тиихэдэ һүнэй-товарна фермэнүүдэй дүнгүүд 10 хоног соо нэгэ удаа гаргагдажа байдаг. Энэ дүнгөөр колхозой правленниин, партийна комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг байна. Колхоз гү, али совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар энэ дүн фермын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ хэлсэгдэдэг гуримтан. Гадна партийн райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын хоёр Улаан туг бии болгогдонхой. 10 хоногой дүнгүүдээр нэгэниинь, һарын дүнгүүдээр хоёрдохинь үгтэдэг байна.

Мүрысөөе тодорхойгоор хүтэлбэрилхэдэ ажал хэрэг урагшатай байдаг юм. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо эдэ хоёр Улаан тугуудай нэгэ нютагһаа нүгөө тээшээ «зөөжэ» ябаһан ушар бүгэдэниитын мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэрһые гэршэлнэ ха юм. Һү һаалгаар январь һарын дүнгөөр Логовскийн нэрэмжэтэ колхоздо март, апрель һарануудта—Дзержинскийн нэрэмжэтэ колхоздо, май—июнь һарануудай дүнгөөр «Рассвет» колхоздо, июль һарада «Заря коммунизма» колхоздо Улаан туг үгтэһэн байна. Энэ мүрысөөнэй үрэ дүн һайн гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. **Гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ уялга манай аймаг 103 процент дүүргээ.** Тиихэдэ зарим колхозууд, жэшээнь, Дзержинскийн нэрэмжэтэ—133 процент, Ленинэй нэрэмжэтэ—121 процент, Ждановай нэрэмжэтэ—118 процент дүүргээ.

Ехэ һүнэй түлөө мүрысөөндэ олон түрүү һаалишад ехэ амжалта туйлаа, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргээ. Нарин Заганай һаалишан Дулма Дармаева 6 һара соо үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һаагаа, Дулма Гармаева—1900 литр һү, Цырма Ленхобоева—1719 литр һү һаагаа. Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Цыпилма Шодоева энэ саг соо үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һааба.

Мал ажалай бэшэ хүдэлмэрилэгшэд—хонишод, гахайшад, малшад, тугалшад, шубуушадай дунда мүрысөөн мүн лэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Партийн райком, аймгүйсэдком гүрэндэ мяха худалдалгаар квартал бүхэндэ түрүү һуури эзэлһэн колхоздо дамжуулгын Улаан туг барюулдаг юм. Энэ мүрысөөндэ Свердловэй нэрэмжэтэ колхоз түрүү һуурияа алдадаггүй. Тус колхоз гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ уялга 189 процент дүүргээ. Малшадай, гахайшадай, тугалшадай хүдэлмэриин дүнгүүд һара бүри гаргагдажа байдаг юм. Энээндэ түрүү һуури эзэлээшэдтэ колхозой правленниин, парткомой Улаан тугхан барюулагдадаг байна. Энэ мүрысөөндэ совхозой малшан Шагдаров, Логовскийн нэрэмжэтэ колхозой малшан Попов, Калининай нэрэмжэтэ колхозой малшан Федотов гэгшэд түрүү зэргэдэ ябана. Эдэнэр сүүдхэ бүри мал бүхэниие 700—900 граммаар таргалуулаа. Дзержинскийн нэрэмжэтэ колхозой тугалшад З. Литвинцева, Е. Панькова, Н. Панакова, «Заря коммунизма» колхозой тугалшан Е. Скакалина болон бусад ажалдаа ехэ амжалта туйлана.

Манай аймаг дотор гайхамшагта амжалта туйладаг гахайшадные олон байха. Суута гахайшан Мария Конечных гэгшын жэшээгээр олон гахайшад һайн үрэ дүн туйлана. Эдэнэй тоодо Дзержинскийн нэрэмжэтэ колхозой гахайшан А. Пономарева, партийн XXI съездын нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Иванова, «Рассвет» колхозой гахайшан Разуваева болон бусад бии.

Мүнөө үеын гайхамшагта хүдэлөөн — коммунистическэ ажалай бригадын, ударнигай нэрэ зэргын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Аймагай гурбан фермэнүүдтэ: Ждановай нэрэмжэтэ колхозой Хаяанай фермэдэ, «Победа» колхозой гахайн фермэдэ, совхозой Нарин Заганай һү һаалиин фермэдэ энэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой. Мал ажалай 45 хүдэлмэрилэгшэдтэ коммунистическэ ажалай ударнигай нэрэ зэргэ, 12 һаалишадта «аймагай эрхим һаалишан» гэһэн, 9 хонишодто «аймагай эрхим хонишон» гэһэн, хоёр тугалшадта «аймагай эрхим тугалшан» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо. Мал ажалай 7 хүдэлмэрилэгшэдтэ «Ажалай габьяагай лентэ» үгтэнхэй. Эдээнэй дунда совхозой һаалишан Дулма Гармаева, «Рассвет» колхозой хонишон нүхэр Ткачев, Дзержинскийн нэрэмжэтэ колхозой тугалшан Литвинцева, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан нүхэр Шодоева, партийн XXI съездын нэрэмжэтэ колхозой шубуушан Рябов, Калининай нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша Федотов гэгшэд бии. Коммунистическэ ажалай бүхы ударнигуудта «Коммунистическэ ажалай ударник» гэһэн үнэмшэлгэ барюулагдаа. **Аймагай центртэ ажалай габьяагай самбар бии болгогдоод, коммунистическэ ажалай ударнигууд тэрээндэ бэшэгдэнхэй.**

Мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ойлгуулламжын, хүмүүжүүлхы ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байдаг. 170 гаран агитаторнууд СССР-эй Верховно Советэй V сессиин, партийн ЦК-гэй июлиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые хүн зондоо ойлгуулна. Энээнтэй хамта манай агитаторнууд түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ һаналаа табидаг. Жэшээнь, гахайшан М. Конечных гэгшын статья аймагай колхозуудай, совхозой гахайн фермэнүүдтэ зүбшэн хэлсэгдээ. Мүн республикын эрхим тугалшад нүхэд Литвинцева, Бронникова болон бусадай дүй дүршэлтэй бүхы тугалшад танилсуулагдаһан байха. Партийч райкомой пропаганда, агитациин таһаг аймагай хүдөө ажахын инспекцитэй хамта совхозой хонишон нүхэр Параевагай дүй дүршэл тухай багахан ном гаргаа. Энээниинь хонин ажалда хүдэлдэг бүхы хүнүүд үзэжэ байнхай. Мүн партийн XXI съездын нэрэмжэтэ колхозой шубуушан нүхэр Рябовай дүй дүршэл тухай ном хэблэн гаргагдахаар бэлэдхэгдэжэ байна.

Совхозой Нарин Заганай агитатор нүхэр А. Г. Сахарова һайнаар хүдэлдэг юм. Мүрысөөнэй дүнгүүдые үдэр бүри гаргадаг, һаалишадай дунда һонирхолтой элдэб хөөрэлдөө хэдэг байна. Энэ фермэдэ ойлгуулламжын хүдэлмэри тодорхойгоор, ажахые һайжаруулха хэрэгтэ зорюулан ябуулагдадаг юм. Улаан булангынь хүнэй дура гатамаар, гөсөгдөнхой, һаалишан бүхэнэй уялга, хүдэлмэриин дүн тоб байса харуулаатай байдаг. Мүн үнеэнэй байра соо үдэр бүри түрүү һуури эзэлһэн һаалишанай хүдэлдэг газарта Улаан тугхан хадаатай байнхай. Аймаг дотор магтаалтай бэрхэ агитаторнууд олон бии.

Мал ажалай түрүүшүүл манай эрхим агитаторнууд гээшэ. Дзержинскийн нэрэмжэтэ колхозой тугалшан нүхэр З. Литвинцева энэ жэлдэ оло дахин элидхэл, хөөрэлдөө хэһэн байна. Мүн «Победа» колхозой хонишон Бабошин, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Шодоева, совхозой хонишон Параева, фермые даагша Сахарова гэгшэд олониитын дунда дүй дүршэл тухайгаа оло дахин хөөрэжэ үгэһэн байна.

Түрүү дүй дүршэл андалдаха зорилгоор аймаг дотор экскурси эмхидхэгдэдэг. Аймагай тугалшад бултадаа нүхэр Литвинцевада ошожо, ажалтайнь танилсаһан, гахайшад совхоздо ерэжэ, түрүү гахайшан М. Конечных гэгшын дүй дүршэлтэй танилсаһан байна. Энэ жэлдэ мал ажалда экономикын эхин һуралсал шудалха 34 кружок хүдэлөө. Энээндэ мянга гаран малшад һураһан байна. Энэ кружогто зоотехникын, ветеринариин асуудалые шудалхаһаа гадна хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл үзэдэг байба.

Һайнаар хүдэлөөд, мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд мүн тэрэнэйнгээ тухайгаар амардаг, сэнгэдэг заншалтай. Олонхи колхозуудта, совхозой отделенинүүдтэ уран һайханай кружогууд хүдэлжэ байдаг.

Аймагай Культурын байшангай дэргэдэ агитбригада байгуулагданхай. Тус бригада аймагай колхозуудаар ябажа, наада харуулдаг, лекци, элидхэл хэдэг юм. Үнгэрэгшэ жэлһээ эхилээд мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда «һаалишадай бал» гэхэ зэргын хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэдэдэг болонхой.

Эдэ бүгэдын ашаар мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэл улам дэлгэрэн бадардаг байна. Эдэнэр абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө шармайн тэмсэдэг. Манай аймагай колхозууд болон совхозой үрэндэ эдеэ хоолой зүйл худалдаха хахад жэлэйнгээ уялга үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ эдэ хэмжээ-ябуулганууд ехэ туһатай байгаа, түлхисэ болоо гээшэ.

А. Бардонов,
КПСС-эй Бичурын райкомой секретарь.

ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЭ—АЖАЛАЙ БҮТЭЭС ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ГОЛ АРГА МҮН

Зураг дээрэ: Заиграйн аймагай Онохойн совхозой хоёрдохи отделениин Добо Енхорто байдаг һаалишад КПСС-эй ЦК-гэй июлиин Пленумэй тогтоол уншажа байна.
Н. ДАМБАЕВАЙ фото.

Шэнэ техникэ һайн даа!

Үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлаха талаар партийн XXI съездын шиидхэбэриин дүүргэлтые хаража үзэһэн КПСС-эй ЦК-гэй июлиин Пленумэй хүндэлэлдэ орон доторнай социалистическэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн байгаа. Тэрэ тоодо Тимлюгэй цемент-шиферэй заводой уралан нарижуулагшад уялгаяа заатагүй дүүргэхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргаһан байна.

Заводой хүдэлмэришэдэй гаргаһан оролдолгонь дэмы үнгэрөөгүй. Байгша оной түрүүшын хахадта үйлэдбэри дээрэ уралан нарижуулгын 60 гаран дурадхал нэбтэрүүлэгдэжэ, жэл соо 825 мянган түхэригэй арьбалалта хэхэ арга олдоо. Тус предприятиин хүдэлмэришэд туйлаһан энэ амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Партийн ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые уншаад байхадаа үйлэдбэри дээрээ түрүү технологи, шэнэ техникэ үргэнөөр хэрэглэхын тула шэнэ хэмжээ-ябуулганууде хараалжа захалаа. Тэдэ хэмжээ-ябуулгануудайнь бэелүүлэгдээд байхада заводой үйлэдбэридэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһон аргаар хэгдэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга олдохо.

Заводой капитальна барилгын таһагай инженер Ф. Лышова, заводой главна механик Б. Плевако, үйрүүлгын цехын начальник В. Рубцов болон бусад уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, предприятиингаа хүдэлмэришэдэй дунда һайшаалтай болонхой. Тэдэнэрэй хүсөөр заводой шифер гаргадаг цехын үйлэдбэридэ оньһожоруулгын ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Шифер хабтайлгаха 6-дахи машинын тодхогдоһонһоо хойшо ажалай бүтээсэ 60 мянган хэһэг шиферээр дээшэлбэ.

Ж. Гомбоев.

Түрүүшүүлэй зэргэдэ гараб...

Хандагатайн леспромхозой модоной завод эндэхи шпала хюрөөдэдэг, амһарта болон мебель хэдэг цехүүдһээ бүридэдэг юм. Һүүлшын 2 һарын урда тээ энэ цех продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэнгүй, леспромхозойнгоо хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ гээгдэжэ ябадаг һэн.

КПСС-эй ЦК-гэй июлиин Пленумэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөнэй шэнэ хүсөөр дэлгэржэ эхилхэдэ леспромхозой модо болбосоруулгын цехын хүдэлмэришэд гээгдэлһээ гаража, түрүүшүүлэй зэргэдэ орохо гэһэн зорилго табяа бэлэй. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ шадаа. Тэд түрүүшүүлэй зэргэдэ гарахын тула техническэ зэбсэгжэлгын талаар ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй байһан юм. Стандартна гэр гаргадаг цехтэ модо хюрөөдэхэ түхеэрэлгэ дутуу һэн. Богонихон болзор соо электрын хүсөөр хүдэлдэг «К-5» маркын хүсэ ехэтэй хюрөө тодхогдоо.

Тэрэшэлэн шпала хюрөөдэдэг цех шэнэ техникэ хэрэглэхэ талаар яһала ехэ хүдэлмэри хээ. Урдань модо хюрөөдэдэг түх... гэдэнь хуушарһан түхэлэй ... нууд олон байгаа. Тэдэниие... нэлхын тула слесарь Вер... гэгшэ уралан нарижуулгын ... дурадхал оруулһан байна. ... жэ станогой хюрөөс валаар ... гэхэ арга тааруулаа.

Уралан нарижуулгын ... нимэ хэдэ хэдэн хэмжээ-яб... нуудай бэелүүлэгдээд ба... ажалай бүтээсэ эрид дээш... байна. Тиигэжэ леспромхозой... до болбосоруулгын предприя... хид гээгдэлһээ гаража, мүр... нэй түрүү зэргэдэ гаралсан... тиингаа ЦК-гэй Пленумые... саа. Июнь һарада стандартн... гаргаха түсэб 111 процент, ... шэлэн шпала хюрөөдэхэ, ... гаргаха түсэбүүд холо ... дүүргэгдээ. Цехын хүдэлмэр... жэл хахадай туршада гээг... байһанаа түрүүшынхеэ лес... хозойнгоо дамжуулгын Улаан... абаа. Мүнөө тэдэнэр партийн... гэй Пленумэй тогтоолые заа... дүүргэхын тула бүхы арга б... жоёо хэрэглэжэ байна.

С. Тюлюк...

БУЛТАНАЙНЬ ХУСЭЛ НЭГЭ

Шэрэм шудхалгын цехтэ хүдэлмэриин хаһа түлэг дундаа ябажа байба. Нэгэ жэгдэхэнээр дүнгинэн байһан вагранна пеэшэнэй соргоор шад улаан шэрэм шанага руу шаяса гоожошобо. Билтарма дүүрэн тэрэ шанага кранаар абаашагдажа, конвейерээр ерэжэл байһан хэбүүдтэ шэнгэн шэрэм шудхагдажа эхилнэ...

Халуун пеэшэнэй хажууда хара хүлһэ адханүйгөөр хүдэлмэрилхын аргагүй. Гэбэшье долоон жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ завод соогоо түрүүлжэ ябалсадаг шэрэм шудхагшад партийн ЦК-гэй июлиин Пленумэй тогтоолые ажалай амжалтаар үгтаһан байна.

Эндэ ажал дээрээ шалгаржа, халаанайнгаа нормо хододоо үлүүлэн дүүргэгшэд олон. 1958 ондо арбадахи класс дүүргэһэнэйнгээ удаа заводто хүдэлмэрилжэ эхилһэн Алексей Тыхеев иигэжэ хөөрэнэ: түрэл партийнгаа ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые ехэ һонирхолтойгоор уншажа байнабди. Үйлэдбэри дээрэ шэнэ техникэ, түрүү технологи хэрэглэхэ талаар бүри ехэ зорилго табигдаба. Манай цехын хүдэлмэришэд нёдондонһоо хойшо техническэ дэбжэлтын талаар ехэ юумэ хэжэ, м... лайнгаа бүтэ... нилээд дээшэлү... шадаа. Зэрг... байһан гурбан ... шэнэй нэгэндэ Кузьма Петрови... карев ажаллажа байба. Энэ ... аяар хорин гурбадахи жэлээ х... мэрилнэ. Энэ үе соо тэрэнэй х... һалжа байдаг пеэшэндэ хайлу... даһан шэрэм тоолохо болоо... олон мянган тонно болохо ... Нэгэ вагранкань сүүдхэ соо 10... ран тонно шэрэм хайлуулдаг.

— Түрэл партийнгаа Цент... на Комитедэй июлиин П... мэй тогтоолдо харюу бо... бүри эдэбхитэйгээр хүдэлмэ... хөөр зоригжонхойбди. Үйл... ридөө оньһон арга үргэ... хэрэглэхын түлөө оролдохо, до... жэлэйнгээ түсэбэй дүүргэлтые... гэдхэхэ саг ерээ,—гэжэ Ку... Петрович энеэбхилэн хөөрэнэ.

Нүхэр Токарев хори гаран ... дэ вагранщигаар хүдэлхэ үедэ... олон залуушуулые өөрынгөө... дүршэлдэ һургажа, түрүү ва... щигууд болгожо шадаа. Тэд... тоодо нүхэд Чистяков, Нуруз... болон бусад оролсоно.

Эдэ үдэрнүүдтэ ПВЗ-гэй ш... шудхагшад техническэ дэбж... туйлаха талаар абаһан уялгая... рэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын ... ехэ оролдолго гаргана.

Д. Балдуе...

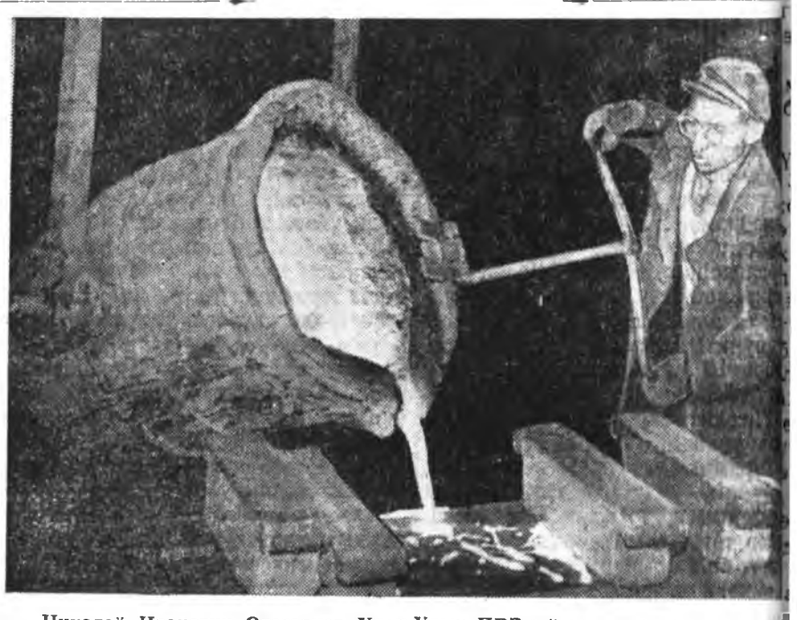

Николай Иванович Отставнов Улан-Удын ПВЗ-гэй шэрэм шудхалгын це... түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн. Нүхэр Отставнов халаан бүриингөө даа... ходо үлүүлэн дүүргэдэг. Зураг дээрэ: нүхэр Отставнов шэрэм шудх... байна.
А. ЭМАНТАЕВАЙ фото.

Соведүүдэй хүдэлмэри

Дутагдалнуудная элирбэ

Республикын сомоной, сельскэ Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй һая үигэргэдэһэн зүблөөндэ нютагай Соведүүдэй урда харюусалгатай зорилгонууд табигдаа. Энэ зүблөөн дээрэ ороһон хэдэн шухала шухала дурадхал, шүүмжэлэлнүүдые бодожо, манай хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдээр жэшээд үзэхэдэ, усадхагдаагүй дутуу дунданууднай бүри тодоор элирнэ. Жэшээлхэдэ, зарим саг үргэлжын комиссинууд, депутадууд болон эдэбхитэд хүсэд оролдоггүй, үүсхэл гаргадаггүй, гүйсэдкомой заабари хүлеэгээд лэ байдаг. Нэрлэбэл, финансово-бюджетнэ комисси хүдэлмэреэ хүсэд һайнаар эмхидхэжэ үшөө шадаагүй. Тиимэ хадань энэ комиссиин хүдэлмэри һайжаруулхын тула ээлжээтэ сесси дээрэ комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Н. Д. Раднаевай тоосоо шагнаха гэжэ байнхайбди.

Гадна, саг үргэлжын комиссинуудай 3-дахи кварталай хүдэлмэри мүнөө гүйсэдкомой туһаламжатайгаар түсэблэгдөө. Комиссиин гэшүүдэй, бусадные эдэбхитэдэй фермэ, бригадануудаар ябажа али болохоор туһалжа байхада ажалшад ехэ хүндэтэйгөөр үгтадаг. Ушар байдал шалгажа үзөөд, комисси зүблөөн дээрээ һайса зүбшэдэг, тиигээд болохо хэмжээ-ябуулганууде хараалжа, тэдэнээ бэелүүлхэ гэжэ оролдодог болонхой. Зарим асуудалнуудые сесси, гүйсэдкомой заседани дээрэ хэлсэдэгбди.

Эмэ мэтын болон бусад олон хэмжээнүүдые хүсэд бэелүүлжэ шадаа һаамнай, Соведэй эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри һайжаржа, абаһан уялгаяа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэмнай лабтай.

Г. Бадмаев,
Баргажанай аймагай Уланай сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Лекци бүри олоор, һайнаар уншагдаха

Политическэ болон шэнжэлхы эрдэм ухаа дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй Бурядтахи отделениин правленниин пленум һаяшаг боложо, «Мүнөөнэй эрхэ байдалда партийна пропагандын бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолой хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсээ.

Правленниин түрүүлэгшэ, философско эрдэм ухаанай кандидат Д. Д. Лубсанов энэ асуудалаар элидхэл хэхэдээ, манай республикадахи отделениин, тэрэнэй нэгэдэлнүүдэй үнгэрөөшэ хахад жэл соо хэһэн хүдэлмэриин зарим дүнгүүдые согсолоо. Мүн Баргажанай, Хориин аймагуудтахи нэгэдэлнүүдэй түрүүлэгшэнэр нүхэд Цыбиков, Григорьев гэгшэд элидхэлнүүдые хээ.

Партийн ЦК-гэй тогтоолые хүтэлбэри болгон, нютагуудгахи партийна организацинуудай туһаламжаар республикын аймагуудай олохон нэгэдэлнүүд зоной дунда уншагдадаг лекцинүүдые бодото ажабайдалтай холбохо зорилгоор һүүлэй үедэ зарим тэды хүдэлмэри ябуулһан, олоор уншаһан байна. Жэшээлхэдэ, 1959 оной түрүүшын 6 һарын туршада 11976 лекци уншагдаһан аад, энэ жэлэй тэнгэнээ урагша 16270 лекци уншагдаа. КПСС-эй XXI-дэхи съездын тогтоол заабаринуудые үндэһэ болгожо, промышленностиин, хүдөө ажахын экономикын асуудалнуудта хабаатай лекци олоор уншагдадаг болонхой.

Хүдөө нютагуудта 30 гаран нэгэдэл шэнээр эмхидхэгдээ, центральна лектори нээгдээ. Лекторнүүдэй хүдэлмэридэ туһа хүргэхын тула уласхоорондын ба экономикын асуудалнуудаар мэргэжэһэн лекторнүүдэй 4 үдэрэй семинар июнь һарын эхеэр үнгэргэгдөө.

Зарим аймагуудтахи (жэшээлхэдэ: Закаменай, Зэдын, Заиграйн, Баргажанай, Кяхтын) нэгэдэлнүүд лекци уншуулха түсэбөө һара бүхэндэ дүүргэнэ. Кабанскын, Сэлэнгын, Кяхтын, Прибайкалиин, Баргажанай нэгэдэлнүүд хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхын тула нютагай типографинуудаар дамжуулан элдэб брошюра, хуудаһа хэблэн гаргадаг болоо.

Олондо магтаалтай болоһон хэдэн лекторнууд Болгариин Арадай Республикаар, Ленинград, Москва городуудаар аяншалха путёвкошанда хүртэнхэй. Жэшээнь, нүхэд Сажинов З. Б. (Баргажан), Калашников А. М. (Мухаршэбэр) гэгшэд Болгари ошохо болобо. Нүхэд Смирнов В. М. (Бичура), Новикова О. Ч. (Сэлэнгэ), Нимаев Л. Л. (Яруунa) Ленинград; Эдинг О. Н. (Баргажан), Иванова М. Г. (Заиграй), Хусаев И. Х. (Байкало-Кудара) Москва ошохонь.

Гэхэ зуура республика доторхи нэгэдэлнүүдэй ябуулжа байһан соёл сурталай хүдэлмэриие юрэнхы дээрэнь хангалтатай гэжэ сэгнэхын аргагүй. Новосибирск городто июниин эхеэр болоһон политическэ болон шэнжэлхы эрдэм ухаа дэлгэрүүлхэ РСФСР-эй бүлгэмэй правленниин пленум дээрэ Бурядтахи бүлгэмэй хүдэлмэри шанга шүүмжэлдэ ороһон байгаа. Юуб гэхэдэ, манай зарим лекторнууд, зарим нэгэдэлнүүд малшадай, барилгашад болон модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй дунда лекци үсөөн уншадаг байба. Жэшээ болгон Байкало-Кударын аймагые абаад үзэе. Эндэхи нэгэдэл (түрүүлэгшэнь нүхэр Ажеев, харюусалгата секретариинь нүхэр Уладаев) энэ жэлэй үнгэрһэн һарануудта малшадай дунда тон үсөөн лекци уншуулаа. Аймаг доторхи пропагандын хүдэлмэриие һайжаруулха асуудал заседани дээрээ нэгэшье дахин табижа зүбшэн хэлсээгүй. Тэрээнһээ байтагай хэхэ юумэеэ түсэблэдэггүй, секцинүүдэй хүдэлмэри хүтэлбэрилдэггүй байшоо.

Тэрэшэлэн Бичурын, Яруунын,Ториин аймагуудта баһал иимэрхүү дутуу дунданууд элирүүлэгдээ.

Лекционно пропагандые тодорхой һайнаар, ажабайдалтай, коммунизм байгуулха хэрэгтэй нягта холбоотойгоор ябуулхын тулада лекторнууд мэргэжэл шадабаряа саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ зэргэтэй, семинар үе үе үнгэргэгдэдэг, лекторнуудтэ туһаламжа болохо материалнууд (картануд, схемэнүүд, эпидископууд, диафильмнүүд) үгтэжэ байха ёһотой гэжэ пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Б. Цыжипов.

Э...

...АКЦИИН ПОЧТОҺОО

...ЛАА ТАВИНАГҮЙ

...оной дунда нитэ-политидэлмэри бүри һайнаар марксистко-ленинскэ ...талай ёһоор хүмүүжүүлхэ радио, хэблэл болон бүхы ...омжонуудые дүүрэн хэ...шухала зорилго табигдашэ. Гэбэшье Енгорбойн ...соёл гэгээрэлэй эмхи зурхүшөөл һулаар хүдэлнэ. ...познигуудай дунда газе...алнуудые олоор тарааха ...харал һуладана. Тиихэдэ ...ниие радиотой болгохо хү... ябуулагданагүй. Манай ...колхоз түб тосхондоо ...тодхоһоор гурбан жэл ...лоо. Теэд тэрэ гэһээр тэн... бүхэнөө радиотой болго...мэри хүсэд дүүргэгдээгүй ...оо бэлэй. Олохон айл ...хүрэтэр радиогүй.

...ое центр дээрээ радиотой ...дамжуулагдаһан шэнэ ...ые дам дамаа дуулаад ...элэйбди. Мүнөө тиимэшье ...һалаа. Тэрэ радиоузел...ршоо юм гү, 5 һара тухай ...үй. Радиоузелаа заһуул... колхозой правленидэ хэ...эмжээн абтамагүй.

...эй эрхэ байдалда радио...амнай дан таарамжагүй

С. Аюшеев.

...мен.

...аршье хубилаалта болоногүй

...ай бүтээсые дээшэлүүлхэ, ...стическэ мүрысөө эмхид...Зөршаа совхозой профсоюзай ...ганизаци ехэ үүргэ эзэлхэ ...байгаа. Теэд манай ...ачна совхозой профсоюзай ...ганизаци юугээ хэдэг юм? ...оной январиин эхеэр хам...лаан болоо һэн. Тэрэ гэ...хин суглаа татажа, ажа...шухала асуудал зүбшэг...гээшэ. Нүхэр Цыденжапо...хозой рабочкомой түрүү...байһаниие гаргаад, Ду...табяа һэмди. Ішэнэ хүн ...одоол профсоюзай хүдэл...һэргээнэ гү гэжэ һанагдаа ...иимэ хубилшаһаншье юу...эгшэгүй, профсоюзаймнай ...ци тэрэ хэбээрээ эмхидхэ...тээ эзэлжэ шадаагүй бай...«Хаагуураа ябажа, юугээ ...эр үнгэргэдэг юмта?» гэ...эр Дугаровһаа асуухаар. ...гшэ болоһоор манай иишэ, ...и 4-дэхи отделени дээрэ нэ...дээгүй юм.

...тухай хуули, ёһо гуримые ...ха хүдэлмэри манай отде... хүдэлмэришэдэй дунда ...хэгдэнэгүй. Совхозоймнай ...ришэд булта тооной үсэ...үй колхознигууд гээшэ ...Тиимын тула тэдэнэй ...профсоюзуудай үүргэ болон ...ухай хуули, ёһо гуримуудые ...а һайнаар ойлгуулха шу...йгаа.

Б. Хандажапов.

Холын Ахын аймагта

Залуу һаалишанай үүсхэл

«Коминтерн» колхозой залуу һаалишан Светлана Аюрова долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ һарлаг үнеэн бүриһөө 600 литр һү һаахаб гэһэн социалистическэ уялга абаад, аймагайнгаа һаалишадта энэ үүсхэлыемни дэмжыт гэһэн уряатайгаар «Красные Саяны» газетынгээ хуудаһанда толилһон байна. Залуу һаалишанай энэ үүсхэлые аймагай бүхы һаалишад халуунаар дэмжэжэ, хоорондоо мүрысэжэ эхилээ. Комсомол басаган Светлана бэрхэ һаалишан байхаһаа гадна, ирагуу гоё хоолойтой дуушан юм. Клубайнгаа уран һайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Ажалай алдар солые магтаһан залуушуулай һайндэртэ хабаадалсахаяа республикынгаа ниислэл хото ерэжэ, үетэн нүхэдөөрөө бурят арадайнгаа аянгата һайхан дуунуудые дуулажа, харагшадые баясуулһан байха.

Мүнөө Светлана басаган колхозойнгоо залуушуултай хамта үдэрынь үбһэндэ ябалсажа, нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн үдэшэ болоходо клубтаа залуушуул сугларжа, концертын шэнэ программа бэлэдхэнэ. Эндэ Светлана басаганайнгаа ирагуу гоё хоолой зэдэлжэ байдаг.

Комсомол басаган Светланын энэ һайн һайхан үүсхэлые дэмжэһэн үнинэй, дүршэл ехэтэй һаалишан Суржап Нагаслаевагай бэшэг доро толилогдобо:

Хүндэтэ Светлана!

Долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ һарлаг үнеэн бүриһөө 600 литр һү һаахаб гэһэн танай һайшаалтай уялгатай аймагай газетын хуудаһанда уншажа танилсахадаа, халуунаар дэмжэнэб. Хэнэймнайшье мэдэхээр, һарлаг үнеэн эбэртэ мал соо-һоо эгээл бага һү үгэдэг гээшэ ааб даа. Тиимэһээ нэгэ һарлаг үнеэнһээ 600 литр һү һааха гээшэмнай амархан хэрэг бэшэ, һайсахан оролдохо бологдоно бшуу.

Та, залуу һаалишан, яһала эрдэм шудалһан, түрүү дүй дүршэл нилээдгүй уншаһан байгаа хадаа хаба шадалаа бодожо үзөөд, иимэ ехэ уялга абаа ёһотойт. Би колхоздоо 1951 онһоо хойшо һарлаг үнеэдые харууһалнаб. Теэд нэгэ үнеэнһээ нимэ ехэ һү һаажа үзөөгүй хүм. Гэбэшье танай 600 литр һү һаахаб гэһэн уялга абаад байхада, би арга боломжоёо бодожо үзөөд, баһал 600 литр һү һаахаб гэһэн уялга абабаб.Абаһан уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэхын тула бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ шухала. Тиимэһээ би мүнөө үбһэ хурчалгын үедэ арга шадалаараа хамһалсажа байнаб.

Аймаг доторнай һарлаг үнеэдые һаажа байдаг дүй дүршэлтэй һаалишад олон гүб даа. Ушар иимэнээ 600 литр һү һааха гэһэн танай һайн һайхан үүсхэлые дэмжэхэ һаалишад олон байха.

Хүндэтэ Светлана, мурысэебди хоюулан. Һаяар танай фермэдэ ошожо, ажал хүдэлмэритэйтнай танилсаха һанаатайб. Һүүлдэнь мандаа айшалжа ерээрэйгты. Нюур нюураараа уулзажа, ажал дээрээ хөөрэлдэхэбди. Дутуу дунданууудаа харалсажа, шалгажа байхабди.

Ажалдатнай амжалта хүсэн амаршалагша: Суржап НАГАСЛАЕВА, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Нүхэр Аюрова Суржап Нагаслаевагай бэшэгтэй танилсаад байхадаа, мурысэе гэһэн үнинэй һаалишанай уряаень хүндэтэй дээрэ угтан абаад, мүнөө бүри эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

П. Жужаев.

Зураг дээрэ: зүүн гарһаа Светлана Аюрова, Суржап Нагаслаева.

Фотонь авторай.

ЕРЭЖЭ БАЙГЫТ, ХҮЛЕЭХЭБДИ

...а, Ленингракусствын ша... мэргэжэл ехэтэй бүлэг ...ууд Улан-Удэдэмнай үсөө...рэй турша соо хэдэн кон...бижа, ажалшадай үндэр ...эдэ хүртэбэ. Ниислэл хото...хоёрдохёо ерээшэ, орон ...сууда гараһан пианист ...Аптекарев мүнөө ерэхэдээ— ...скиин, Огинскиин зохёол...а, РСФСР-эй габьяата артист Владимир Матковский виолончель дээрэ Баруун Европын классигуудай дуунуудһаа, Бүхэсоюзна конкурсын лауреат Елена Лунц скрипкээр Шопенэй, Римский-Корсаковой зохёолнуудһаа хэдэн дуунуудые шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ, шагнагшадые баясуулба.

Концертын программа яһала баян. Советскэ композиторнуудай дуунуудһаа эхилээд, ородой, хилын саанахи классигуудай оперонуудһаа ари, романснууд гэхэ мэтэ орёо бэрхэ номернуудые гүйсэдхэхэдэнь, зал соо һуугшад үргэлжэ альга ташалгаар угтаа. Хожомоо манда ходо ерэжэ байгыт, хүлеэхэбди.

И. Ярневский.

Арга боломжонуудаа элирүүлнэ

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Дамбаев, парткомойнь секретарь нүхэр Шагаев) 1960 ондо мяха абаха түсэбөө урда жэлэйхидэ орходоо 1,6 дахин ехэдхэхээр хараалһан юм. Тиин колхоз бүхыдөө 3500 центнер үхэрэй, хониной, гахайн, шубуунай мяха абажа, гэрэнэйнгээ 2770 центнерыень гүрэндэ худалдаха ёһотой байгаа.

Малайнгаа тоо толгойе олошоруулхын хажуугаар, мүн эрхим шанартай мяха ехээр абахын түлөө колхозой правлени, партком зонойнгоо дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар табижа шадаа.

Гүрэндэ тушаагдаха мал саг дарыдаа илгагдажа, тусгаар гүүртэ, отаранууд болгогдожо, дүй дүршэлтэй малшадта эртээнһээ даалгагдажа үгтэһэн байна. Тиимэһээ шахажа таргалуулагдаха ёһогой мал тусгаар харууһалагдадаг, эдеэлүүлэгдэдэг байһан тула үбэлэйшье үедэ хүсэ шадалаа гээнгүй, тобир тарганаар ондо орохон байха юм. Хэрбээ урда жэлнүүдтэ колхоз малаа гансал намарынь гүрэндэ тушаадаг байгаа һаа, мүнөө үбэл, хабарайшье сагта эрхим шанартай, химда сэнтэй мяха ехээр абадаг болоо.

Байгша оной түрүүшын хахадта барханайхид 740 центнер мяха гүрэндэ худалдаха байгаа һаа, мүнөө 1506,73 центнер гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал, 741,3 центнерээр үлүү тушаагаа. Тус колхоз гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб яагаад амжалтатайгаар дүүргээб гэхэдэ, нэн түрүүн, тушаагдаһан малынь булта шахуу тобир тарганууд ондо орохон байха юм. Жэшээнь, эбэртэ бодо малайнь толгой бүриин амидын шэгнүүр 3 центнер, мүн хонидойнь шэгнүүр туд бүридөө 47—48 килограмм татаһан байна.

Гадна энэ оной III квартал соо колхоз 240 толгой эбэртэ мал, 3000 толгой хони шахажа, гүрэндэ тушааха түсэбтэй. Тиин эдэ малынь мүнөө хагда ногоогоор элбэгтэй холын һайн бэлшээридэ нүүлгэгдэнхэй. Мал адуулагшад нүхэд Цыренов, Очирова болон бусад даажа абаһан малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 800—850 грамм хүрэтэр нэмээнэ.

Тэрэшэлэн жэлэй 3-дахи кварталда эбэртэ бодо малайнгаа амидын шэгнүүрые 300 килограммһаа, хонидойнгоо—50 килограммһаа доошо бэшээр гүрэндэ тушааха зорилго эдэнэр урдаа табинхай. Долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ мяха абажа, гүрэндэ худалдаха социалистическэ уялгаяа эндэхид 35—40 процентээр дээшэлүүлхэ бодото хэмжээнүүдые мүнөө хараалжа байнхай.

Мүн ерэхэ жэлдэ мяха бүри ехээр абахын зорилгоор, илангаяа залуу малнуудые олоорнь, ойрын болзорто шахаха хэрэг бодомжологдоно.

Тэрэшэлэн химда сэнтэй гахайн мяха ехээр абаха хэрэгтэ шухала анхарал хандуулагдана. Хээрын станай хажуудахи Харганаа гэжэ газарта 400 толгой шахагдаха гахайнуудай шэнэ байра баригдана.

Иигэжэ тус колхозой абаһан социалистическэ уялганууда нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые саашадань бүри ехээр элбэгжүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө нэмэри хубитые оруулалсаха байһаниинь дамжаггүй.

О. Раднаев,
манай корр.

США-гэй, ФРГ-гэй правительствонуудта Советскэ правительствын эльгээһэн нотонууд

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко США-гэй хэрэгүүдээр СССР-тэ байдаг саг зуурын этигэмжэтэ г-н Э. Л. Фриирс, ФРГ-гэй хэрэгүүдээр СССР-тэ байдаг саг зуурын этигэмжэтэ г-н К. Х. Кноке гэгшэдые июлиин 19-дэ урижа уулзаад, Советскэ правительствын нотонуудые тэдэндэ барюулаа.

Америкын правительствода эльгээгдэһэн нота соо иигэжэ заагдана. ФРГ-гэй оборонын министр г-н Штраусай США-да һаяхан ошожо ерэлгэ, һүүлээрнь США-гэй сэрэгэй министр г-н Бракерай ФРГ-дэ ерэлгэ, тэрэшэлэн Баруун Германиин армиие «Поларис» гэжэ ракетээр зэбсэглэхэ тухай тэдэнэй хэһэн мэдүүлгэнүүд зорюута зүбшөөд хэжэ байһан ябуулга болоно. Эдэ ябуулганууд хадаа Баруун Германие һандаралта ракетно-ядерна зэбсэгүүдээр элитээр хангаха ябадалда дэлхэйн олониитые бэлэдхэхэ зорилготой ушар болоно.

Урдын гитлеровскэ генералнуудай толгойлжо байһан Баруун Германиин армиин мэдэлдэ ракетнэ зэбсэг үгэхэ гээшэ шэнэ эзэрхэг түримхэй ябуулга хэхэдээ тэдэ зэбсэгүүдые хэрэглэхэ арга тэдэнэртэ олгохон ябадал болоно гэжэ нота соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Өөрынь баримталжа байһан зам хадаа эб найрамдалда, Европын арадуудай аюулгүй байдалда түбэгтэй, энээнэй хойшолонгуудһаа уламжалан гараха харюусалга США-гэй правительствода хүсэдөөр тохогдохо байна гэжэ Советскэ правительство США-гэй правительствода шангаар уридшалан һануулна. Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха зорилгоор СССР-эй, тэрээнтэй союзник оронуудай аюулгүй байдал хангахын тулада шухала болохо гэжэ тоолохон харюугай хэмжээнүүдые Советскэ правительство абаха баатай болохо байна.

ФРГ-гэй правительствода эльгээгдэһэн нота соо иигэжэ заагдана. Америка Баруун Германи хоёрой хоорондо хэгдэһэн сэрэгэй нюуса үгэсэлгэ хадаа диилдэһэнээ үгэ дуугүйгөөр мэдэрхэдээ абаһан уялганууде, мүн Германи тухай союзническа хэлсээнүүдэй ёһоор Германиин абаһан уялганууде бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал болоно. Үгэ дуугүйгөөр диилдэһэнээ мэдэрэлгэ хадаа Германиин диилдэһэн тухай декларациин зорилго заабод дүүргэлгые хангахын тулада ямаршье хэмжээнүүдые абаха эрхэ союзна гүрэнүүдтэ олгоно.

Мүнөө хэжэ байһан бүхы ябуулганууда һаа гаража болохо хойшолонгуудай, энэ ябуулгаһаа уламжалан хэгдэжэ болохо харюугай хэмжээнүүдэй хойшолонгуудай түлөө харюусалгые ФРГ-гэй правительство хүсэдөөр бэе дээрээ даажа абаха болоно гээд ФРГ-гэй правительствые Советскэ правительство уридшалан һануулна.

Инженер-конструктор Баранова

Екатерина Сергеевна Баранова түмэр замай транспортын Томскдохи электро-механическа институт дүүргэнэнэйнгээ һүүлдэ Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводто эльгээгдэһэн байгаа. Тэрэ гэһээр 15 жэл үнгэрөө. Энэ уе соо Екатерина Сергеевна заводой үйлэдбэриин гол цехүүдэй конструкторска ажалда хүдэлмэрилһэн байна.

Түрүүшын үедэ залуухан инженер басаган техническэ бюродо хүдэлмэрилжэ, институдта олохон теоретическэ мэргэжэлээ практика дээрэ хэрэглэн, шадамар бэрхэ байһанаа харуулһан юм. Һүүлээрнь магистральна паровозой болон бусад түхеэрэлгэнүүдэй детальнуудые зохёохо хүдэлмэридэ хабаадалсадаг болоо. Тиигэжэ заводто захилаар бүтээгдэдэг элдэб түхеэрэлгэнүүдэй бүхы конструкцида эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болохон байна.

Екатерина Сергеевнагай зохёохон конструкцяар бүтээгдэһэн паровой машинын хүсэ шалгадаг түхеэрэлгэ арбан жэлдэ таһалгаряагүйгөөр ашаглагдажа байна. Тэрэшэлэн заводой хэдэн цехүүдтэ энэ нүхэрэй зохёохон станогууд хэрэглэгдэнэ. Үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө тэмсэлэй эхилһэннээ хойшо нүхэр Баранова уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэри үргэдхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Цехүүдэй уралан нарижуулагшадта туһалхые ходоо оролдог, чертеж зуралгаар һайн зүбшэлнүүдые үгэдэг юм.

Заводой хүдэлмэришэд тепловоз, электровозуудай запчастьнуудай технологи ашаглажа захалаа. Главна конструкторай таһагай хүдэлмэрилэгшэд шэнэ технологидо оролгоор ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Энэ ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа орохон Екатерина Сергеевна электровоздо хэрэглэгдэхэ пружинын шанар шалгаха тусхай түхеэрэлгэ зохёобо. Ажал хэрэгтээ шалгаржа, коллективэйнгээ дунда хүндэтэй болохон конструктор Баранова республикынгаа эхэнэрнүүдэй түрүүшын съездэ делегадаар һунгагдаа һэн. Һаяхан Бурядай АССР-эй Верховно Совёдэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар тэрэ шагнагдаһан байна.

А. Маркизов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. С. Баранова хүдэлмэридөө байна.

В. Муллерай фото.

Холимол силос яажа дарахаб

Мэргэжэлтын зүбшэл

...й орондо мяха абалгые саа... горьтойгоор элбэгжүүлхын ...гахай, шубуудые шадама...схэбэрилхэ хэрэгтэ ехэ анха...ндуулагдана. Гэбэшье рес...ымнай олонхи колхоз, сов...та гахай, шубуудые олошо... тэжээхэ хэрэгтэ мүртэй ...л табигданагүй, тиимэнээ ...ие саашадань үсхэбэрилхэ хэ...атуулагдана, ашаг шэмэнь ...байһаар.

...йнууд газарһаа абтаһан эл...жээл, мүн һү, мяхашье эди...шэ. Тиимэнээ тэдэнние олон ...тэжээлээр хангажа байха ...ломжо ехэ бии. Теэд манай ...ажахынуудта гахайнуудые ...тэжээлээр хангахаһаа байта...дэнние хүсэдөөр хооллуул... һайса харууһалдаггүй бай...рим хүтэлбэрилэгшэд, мүн ...нигууд, совхозой хүдэлмэ...эд гахайнуудые ганса хан ...таряанай зүйлөөр тэжээхэ...ин гэһэн хараа бодолдо эзэ...эр. Энэнь тон буруу, алдуу ...эй, муу хойшолонтой гээшэ. ...эхэдэ, тиимэ нэгэ янзын тэ...р гахай эдеэлүүлжэ байха...ихыда ехэ гарза ушаруулдаг. ...талаараа эхэ гахайнууд үн... ехээр таргалжа, саашадаа ...муутай боложо, һула бээ...сөөн поршоонхонуудые түгээшэ. Таргалшаһан гахай...ү багатай байжа, һая гара...ршоонхонуудаа тэжээжэ ша...гүй. Гадна талха таряанай витамин багатай байдаг юм. ...нээ ганса хан таря талханай ...ер тэжээгдэһэн гахайн һүндэ...он бага витамин байдаг. Түрэһөөр витаминаар дуталдаһан поршоонхонуудыншье яагаад өөдэргэн байха гээшэб.

Эдэ мэтын дутагдалнуудые зайсуулхын тула гахайе олон зүйлэй тэжээлээр: корнеплодууд, хартаабха, огородой эдеэ, ногоо, үбһэнэй гурил, клевер, хүсы үбһэ гэхэ мэтээр, бобово ургамалнуудые оруулалсажа байгаад хангаха шухала. Дурсагдаһан тэжээлнүүд зунай, намарай сагта элбэг аад, үбэлдөө хомор болошодог. Тиимэнээ иимэ зүйлэй тэжээлнүүдые үбэлэй үедэ хэрэглэхын тула тэдэнние элбэгээр бэлдэхэ гээшэ тон шухала. Үбэлдөө түргэнөөр муудашадаг тэжээлнүүдые гаргаша багатайгаар, зүбөөр хадагалха асуудал зааталгүй шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Үбэл хэрэглэхэ тэжээлнүүдые холижо, силостэ дарахада зүбөөр, химдаар хадагалагдадаг. Энээн дээрэнээ гахай, шубуудта үбэл эдюулхэ тэжээлые силостэ дарахада эгээл зохид, таарамжатай гээшэ. Гахайнууд силослэһэн тэжээл дуратайгаар эдидэг юм. Юуб гэхэдэ, силос витамин, илангаяа каротин элбэгтэй хадаа амтатай байдаг. Зүгөөр хибэдэг малда бэлдэгдэдэг силосэй ногооной томоор хэршэгдэдэг хадань гахайнууд тэрэниие ехээр эдижэ үгэдэггүй. Тиимэнээ гахайда холимол силос бэлдэхэдээ тэжээлээ һайса хэршэжэ, тон жэжэ болгохо хэрэгтэй.

Һүүлэй үедэ холимол силос дараха арга орон доторнай үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байна. Холимол силостэ корнеплодууд, хартаабха, огородой эдеэ, кукуруза, горохтой холиһон овёс гэхэ мэтые дарахада болохо. Жэшээлхэдэ, Тамбовско областиин бүхы колхозуудта эхэ гахай бүхэндэ 3 тоннохоо бага бэшэ холимол силос бэлдэдэг. Тиимэ силос шанарайнгаа талаар гахайн тэжээлэй рационой 70—80 процентыень эзэлдэг. Холимол силосэйнь 50—55 процентнь кукуруза, 10 процентнь свёкло, 10 процентнь хартаабха, 5—10 процентнь хүсы үбһэн, клевер байдаг байна.

Чувашиин АССР-эй колхозуудта хэдэн жэлэй туршада хартаабха дээрэ 10 процент хүсы үбһэ, 5 процент морковь, капуста нэмэжэ силос дарана. Иимэ силос һайн шанартай байжа, гахайнууд дуратайгаар бүхэли жэлэй туршада эдидэг юм. Хартаабхаар хэһэн холимол силосэй 1 центнерэй өөрынь үнэ сэн миил 10 түхэриг 60 мүнгэн болоно. Зүгөөр хартаабхые миин буйлуулжа эдюулхэдэ тэрэнэй үнэ сэн 2 дахин шахуу ехэ болодог байба.

Рязаниин зооветеринарна институдай һуралсалай ажахыда холимол силос хэхэдээ 50 процентыень хартаабха, 23 процентыень кукуруза, 13 процентыень кабачки, 14 процентыень клевер абадаг заншалтай. Иимэ холисотой силос һайн шанартай, амтатай байгаа. Энэ силосэй 1 килограммынь 0,27 тэжээлэй единиц болоо гэхэ гү, али юрын силосһээ 1,5 дахин ехэ шэмэтэй байшоо.

1957—1958 онуудта Эрхүүгэй областиин Качугай районой колхозуудта холимол силос би даралсаһан байнаб. Тиимэ силос дарахын тула элдэб зүйлэй тэжээл хэрэглэгдээ һэн. «Волочаевка» колхоздо 1957 ондо 100 тонно холимол силос дарахадаа 65 тонно кукуруза, 30 тонно хартаабха, 5 тонно шэниисын һагшадаһа хэрэглээ һэмди. Иимэ холисотойгоор дараһан силоснай һайн шанартай байжа, гахай, шубуудуратайгаар эдеэ һэн.

Холимол силос дарахын тула ажахыдаа бии байһан элдэб зүйлэй ургамалнуудые хэрэглэжэ болохо. Манай республикын эрхэ байдалда иимэ силос дарахын тула хартаабха, корнеплодууд, капуста, капустын хальһа, огородой эдеэ, огородой эдеэнэй үлээдэһэ хэрэглэжэ болохо байна. Эдэ тэжээлнүүдтэ 50 процент хүрэтэр кукуруза, овёсой ногоон һолоомо, овёс горох хоёрой холисо, хүсы үбһэ нэмэхэдэ һайн силос болохо байһаниинь лабтай. Мүн эдэ тэжээлнүүд дээрэ һагшадаһа, овёсой гурил 5—10 процент хүрэтэр нэмэбэл зохистой. Таряа талханай зүйлэй үгы байбалынь, тэрээнгүй-гөөршье даража болохо юм.

Холимол силосые шэмэ шүүһэ газаа тээшэнь табихагүй ханатай нүхэ, траншей соо дарахада һайн. Корнеплодуудые, хартаабхые силостэ хэршэхынгээ урда тээ шоройень угааха хэрэгтэй. Эдэнние силос хэршэдэг машинаар жэжэлжэ болохо. Тиихэдээ тэдэнние ногоон тэжээлтэй холижо хэршэхэдэ зохистой. Нүхэн соо хэһэн силосээ һайса дараха, шэглэхэ, дээрэнь бага зэргэ гурил адхахада болохо. Тиигээд тэрэнээ шабараар хушаһан бэеэрээ 15—20 сантиметр зузаан шоройгоор дарадаг.

Иигэжэ дарагдаһан силос тахяа шубуунда эдюулхэдэ угаа һайн. Витамин ехэтэй холимол силос эдихэдээ тахяа, шубуун үбэлдөө витаминаар дуталдажа үбшэлдэггүй, һайн шанартай үндэгэ гаргадаг байха юм.

Тэрэшэлэн таряа хуряалгын үедэ тоог дээрэ шанар муутай орооһо, элдэб үбһэнэй буурсагууд ехээр суглардаг гээшэ. Энээниие тэн хахадаарнь ногоон тэжээлтэй холижо, силостэ дарахада болохо. Зүгөөр таряа талханай зүйлые ногоон тэжээлтэй һайса худхажа, шиег нойтонойнь 70 процентһээ ехэ байхагүйгөөр шэглэжэ байгаад дараха хэрэгтэй.

Ажахы бүхэн иимэ холимол силос даража шадаа һаа, үбэлэй сагта гахай шубуудаа шэмэтэ тэжээлээр хангажа, тэдэнэй тоо толгойе саашадань олошоруулха аргатай болохо байна бшуу.

М. Размахнин,
хүдөө ажахын институдай багша.

Улан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин слесарь, коммунистическэ ажалай ударник Софрон Демьянович Истомин артелиин түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн юм. Нүхэр Истомин халаан бүриингөө даабари 180 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Зураг дээрэ: нүхэр Истомин ажаллажа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

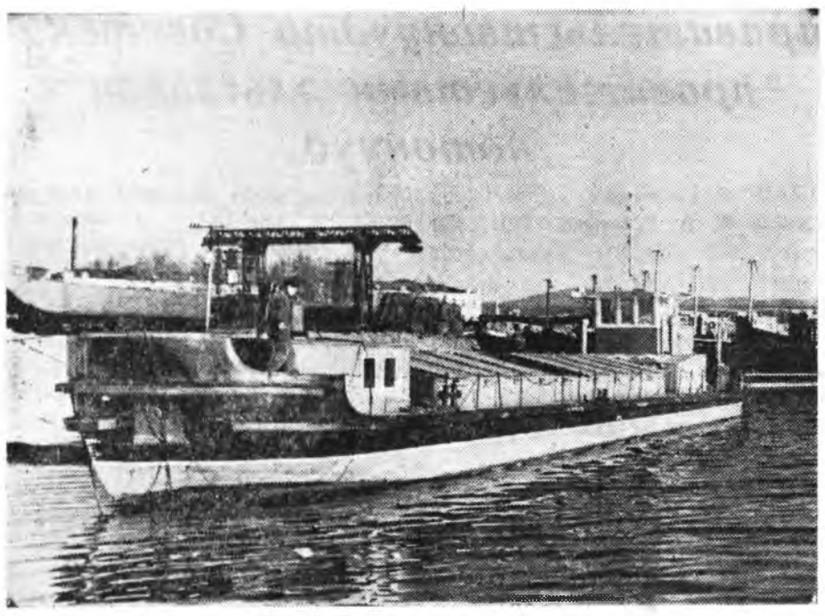

Улан-Удын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. Эдэнэрэй эбтэй эетэй коллектив байгша оной түрүүшын хахадай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байгаа. Энээнэйнь ашаар 16 баржа, хэдэн теплоход ашаглагдаа. Республикынгаа загаһашадта хоёр теплоход, өөрөө ябадаг хоёр баржа, үшөө нуур соо ябадаг зургаан баржа бүтээһэн байна. Шухала ажалайнгаа хажуугаар тус заводой хүдэлмэришэд шефтээ абаһан колхоздоо горьтойхон туһаламжа үзүүлдэг юм. Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоздо һаяшаг токарна станок болон бусад хэрэгсэлнүүдые хэжэ үгэһэн, мүн түмэршэ дархан, электрогагнууршаниие һургажа эльгээһэн байна.

Зураг дээрэ: ашаглалгада үгтэһэн өөрөө ябадаг баржа харуулагдана.

Д. Балданов.

Эдэ үдэрнүүдтэ ниислэл хотымнай стадионууд дээрэ футболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ байнхай. Мүрысөөндэ хамтадаа 11 команда хабаадалсана.

Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ ПВЗ-гэй «Локомотивай» нэгдэхи команда Закаменай «Металлург» командануд һаяхан уулзаа. Нааданай эхилэн сасуу айлшадай футболистнууд добтолһоор добтолоод, хоёрхон минутын туршада тоо нээбэ.

Эмхи гуримтайгаар добтолһон Закаменай командынхид нааданай түрүүшын хахадай дүүрэтэр үшөө хоёр бүмбэгэ нүгөөдүүлэйнгээ ворота руу оруулаа. Нааданай хоёрдохи хахадта «Локомотив» командын добтологшод арай гэжэ нэгэ бүмбэгэ айлшадайнгаа воротада оруулаа. Эдэнэр үшөө нэгэ бүмбэгэ оруулха аргатай байбашье, тэрэнээ шадангүй сохижо буруутаба. Тиигэжэ 3:1 гэһэн тоотойгоор Закаменай команда шүүгээ.

⁂

Транспортын «Локомотив» командынхид Гусиноозерскын «Шахтерой» футболистнуудтай һаяхан хоёрдохёо уулзаба. Түрүүшын мүрысөөндэ эдэ хоёр 1:1 гэһэн тоотойгоор тэнцэһэн байгаа. Энэшье уулзалгадаа хоёр командын футболистнууд 2:2 гэһэн тоотойгоор тэнцээ.

⁂

«Б» классай мастернуудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн эдир футболистнуудай команда хоорондоо мүрысэжэ эхилэнхэй. Мүрысөөндэ Владивосток, Комсомольск-на-Амуре, Хабаровск, Благовещенск, Чита, Эрхүү, Улан-Удэ городуудай командануд хабаадалсана. Манай городой эдиршүүл Читын футболистнуудтай наадахадаа 6:0 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна. Мүн Благовещенск городой футболистнуудые 3:0 гэһэн тоотойгоор манай команда шүүгээ. Хабаровскын командатай наадаһан Улан-Удын эдиршүүл 1:1 тоотойгоор тэнцэбэ. Удаадахи—дүрбэдэхи наадандаа Эрхүүгэй командада улан-удынхид 2:0 гэһэн тоотойгоор шүүгдэшоо.

Мүнөө дээрээ манай команда абажа боломоор 8-һаа 5 очкотой болоод, түрүүлэн ябана.

Н. Николаев.

НЮТАГАЙНГАА ҺОНИНИИЕ...

— Нүхэд! Манай аймагай газетын һонииние шагнагты!—гэжэ Тубчинов хэлээд, газетын хоёрдохи нюурһаа нютагайнгаа залуушуулай хэжэ байһан һонинтой үетэн нүхэдөө танилсуулна.

— Эдэнэрэй олонхи хоёр жэлэй саада тээ Улан-Удын интернат-һургуулиин арбадахи класс дүүргээд, өөһэдынгөө дураар Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ерэжэ һаалишад болоһон намтартай юм,—гээд нүхэр Тубчинов нютагайнгаа залуушуул тухай хөөрэжэ үгэнэ. Сэрэгэй хүбүүд Сэлэнгын залуушуулай һонинуудые ехэ һонирхожо шагнана.

Иимэ хөөрэлдөө, зугаа наадан манай сэрэгшэдэй дунда үдэр болгон тооной боложо байдаг. Бидэнэр Бурядай АССР-һээ алба хэхээр эндэ ерэһэн сэрэгшэд нютаг нютагтаа боложо байһан һонииние бэшэг абахадаа гү, али аймагай газетэ абахадаа бэе бэедээ дамжуулдаг, нютагайхидайнгаа амжалтаар омогорходогбди.

В. Цыренов,
сержант.

Альга ташалган замхаагүй

Мүнөө городоймнай театрнууд хаалтатай, артистнуудынь аянда—гастрольдо ябажа байна гээшэ ааб даа. Тиигэбэшье һаань, театрнуудай үүдэн нэгэшье үдэшэ хаагдаа, суургалагдаагүй. Эндэ Москвагай, мүн бусадшье городуудай суута артистнар бэлиг шадабаряа харуулан, үсэгэлдэр Улан-Удын оперо, баледэй театр соо олоной дунда мэдээжэ болоһон, Сталинска шангай лауреат, РСФСР-эй арадай артистка Надежда Апполинариевна Казанцевагай ирагуу һайхан хоолой зэдэлээ. Тэрэнэй концерт пианина дээрэ поляк арадай агууехэ хүгжэмшэ Шопенэй зохёолнуудай наадалгаар эхилээ. Энээниие Надежда Казанцевагай дуулахадань, хүгжэмдэжэ үгэдэг нүхэрынь Антон Бернар аргагүй бэрхээр наадаа.

Шопенэй ирагуу һайхан аялганнуудта абтагдашаһан шагнагшадта Надежда Казанцева бүхэдэлхэйн суута хүгжэмшэдэй зохёоһон оперонуудһаа аринуудые дуулажа ороо. Тэрэнэй дуулаһан Пуччиниин «Чио-Чио-Сан» оперын Баттерфляйн, Россиниин «Севильский цирюльник» оперын Розиниин болон бусад олон оперонуудһаа аринуудые дуулахадань хүн зон сэдьхэлээ ханан шагнаа. Гадна Надежда Казанцева Рахманиновай, Чайковскиин, Дворжагай, Монюшкын болон Шопенэй бэшэһэн романснуud болон жэжэ дуунуудые аятай зохидоор дуулаба. Мүн Чайковскиин «сентиментальный вальс», испанска тарантелло, Гуногой «Ромео ба Джульетта» операһоо вальс болон ород арадай дуунуудые дуулаа.

Энэ үдэшэ оперо, баледэй театрын ордон соо альга ташалган замхаагүй гэхэдэ болохо.

Тиихэдэ һаядаа узбек арадай алдар суута артистка Тамара Ханум өөрынгөө бүлэгтэй, Украинын ССР-эй Буковинын дуу хатарай ансамбль, Москвагай шадабари ехэтэй скрипачка Ахмятова, орон дотороо мэдээжэ болоһон суута дуушан Мезиана болон бусад манай республика ерэхэнь.

С. Дондупов.

ФУТБОЛ

Сагай үларил

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэй байха. Урда аймагуудта бага зэргэ хура бороон, аадар орохо. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Улан-Удэ городто үглөөгүүр 12—14, үдэртөө 26—28 градус дулаан болохоор тухайлагдана.

Июлиин 23—24-нэй үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэй байха. Зарим нютагуудта бага зэргэ хура бороон орохо. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Һүниндөө 8—13, үдэртөө 21—26 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-эй Аюулгүйн Соведт

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 20. (ТАСС). Кубын Республика тушаа США-гэй хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулга тухай асуудал хаража үзэлгые Аюулгүйн Совет үсэгэлдэр үргэлжэлүүлээ.

Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ СССР-эй түлөөлэгшэ А. Соболев түрүүлжэ үгэ хэлээ. США-гэй правительство Кубада мүнөө байгуулагдаһан засаг түрэдэ харшаар хандахаһаа гадна, энэ правительствода эсэргүү элдэб үгэсэлгэ, хорото ааша гаргадаг гэжэ Соведэй гэшүүдэй анхаралые тэрэ хандуулаа. Холбоото Штадуудай хэһэн һүйдхэлтэ ябуулга ямар бэ гэхэдэ, США-гэй газар дээрэһээ ниидэн гарадаг самолёдууд харата муухайгаар Кубада добтолдог байна. Тиин Америкын правительство балшыса баригдаад байхадаа иимэ ябуулга хэдэг байһанаа мэдэрхэ баатай болоо гээд А. Соболев хэлээ.

США-гэй хэдэг эзэрхэг түримхэй ябуулганууд Фидель Кастрогой правительствода эсэргүүгээр США-да хэгдэдэг хардалга гүрдэлгын аашатай таһаршагүй холбоотой гэжэ А. А. Соболев саашань хэлээ. Тиихэтэй хамта США-гэй правительстваар үмөөрэгдэжэ, далдалагдажа байһан Батистын талые урдань барижа байдаг хүнүүд Кубын хуулита правительствода эсэргүү харата ябуулганууdые Холбоото Штадуудай газар дээрэһээ хэжэ байдаг.

Кубын арадай дотоодын хэрэгүүдтэ Америкын правительствын бүдүүлигээр хамааралсаһан бусад ябуулганууdай тоодо 1959 оной майда Кубада газарай реформо хэхэ тухай хуулиин гаргагдаһантай дашарамдуулан, США-гэй хэһэн ябуулга оролсоно. Оронойнгоо баялигые өөһэдөө мэдэхэ хуулита эрхэһээ Кубын правительствые арсуулха гэжэ Америкын правительство оролдоно.

Өөрынгөө баялигые Кубын правительствын эдлэхэ эрхэнүүдые тодоруулһан хэдэн хуулита баримтануудые, тэрэ тоодо ООН-эй Генеральна Ассамблейн шийдхэбэриие советскэ түлөөлэгшэд дурдаһан байна. «Арадууд өөрынгөө байгаалиин баялигые сүлөөтэйгөөр мэдэхэ эрхэтэй. Энэнь Нэгдэмэл Нацануудай Организациин зорилгонууд болон Уставай гол ёһонуудта таарана» гэжэ ООН-эй Генеральна Ассамблейн дурсагдаһан шийдхэбэри соо хэлэгдэнхэй.

Кубада газарай реформын хэгдэхэдэ Холбоото Штадууд эсэргүүсэлтэ хэхэһээ гадна, Кубын арадай экономикые али болохоор хүгжөөхэ зорилготойгоор Кубын правительствын абажа байһан бусад хэмжээнүүдтэ эсэргүүсэдэг байна. Энэнь юун дээрэһээ харагдааб гэхэдэ, Советскэ Союзһаа эльгээгдэһэн нефтиие болбосоруулхаһаа Америкын болон Англиин нефтиин компанинууд арсаһан байгаа. Энэ хашалта хадаа түлөөһыень үгөөд, нефтиин компанинуудай зөөриие гүрэнэйнгөө мэдэлдэ абаха гэжэ Кубын правительствын абаһан хэмжээ-ябуулгые һуларуулха зорилготой байгаа. Оронойнгоо аша туһые харан, гадаадын оронуудай компанинуудай зөөриие гүрэнэй мэдэлдэ абаха талаар Кубын правительствын абаһан хэмжээнүүдэй хуулита байһыень гэршэлһэн үнэншэмөөр жэшээнүүдые СССР-эй түлөөлэгшэ харуулһан байна.

Кубаһаа сахар худалдажа абахые болюулха гэһэн США-гэй правительствын шийдхэбэриие тэмдэглэхэ зуураа, А. Соболев иигэжэ мэдүүлээ:

Гадаадын монополинуудһаа экономикынь дулдыданги байһан орондо экономическа талаар иимэ хашалта хэһэн ябадал ондоо сагта һаа, тэрэ ороной байдалые ехээр муудуулжа, правительствыень унагаалгада хүргэжэшье болохо байгаа. Гэбэшье мүнөө саг хубилаа. Социалистическэ оронуудай арадууд Холбоото Штадуудай мүнөө соносхоод байһан хашалтын буруу һүрэхын тулада Кубын арадта туһаламжа үзүүлхэ байна. Холбоото Штадуудай хэжэ байһан ябуулганууд хадаа Кубын арадай дотоодын хэрэгүүдтэ сэхээр хамааралсаһан, эзэрхэг түримхэй зорилгоор гүрэнэйнь бүрин эрхые элитээр эбдэһэн ябадал болоно гэжэ тоолохоор гээд Соболев үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Кубадахи экономическа болон политическэ байдалаа алдахабди гэжэ Холбоото Штадууд айхаһаа гадна, Кубадахи революци Латиин Америкын бусад оронуудта атаархамаар жэшээ боложо үгэхэ гэжэ айдаг байна. Фидель Кастрогой патриотическа политика Латиин Америкын бусад районуудта жэшээ боложо үгэхэ гэжэ Холбоото Штадууд айна.

Латиин Америкын оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ США-гэй правительствын сэхээр хамааралсаһые гэршэлһэн баримтануудые Соболев дурдаа.

«Уласхоорондын коммунизмаар» хүн зониие айлгаха саг үнгэрэн һалаа. Коммунистическэ аюул гэһэн шашалдаагаар политическэ талаар юушье мэдэдэггүй. хүнүүдэй толгойе эрьюулхо байна. Харин энээгээ дые, тэрэ тоодо Латиин Арадууdые айлгаха аргагүй.

Египедтэ революциин болпет арадай эрхэ сүлөө о энэнь «коммунистнуудай болоно гэжэ США-гэй правын хэлэдэг байһые һануулохо гээд А. Соболев үргэлэн хэлээ. Файсалай, Нури үмхирһэн засаг түрые у Ирагтахи июлиин революцлэ коммунистнуудай ябуулСША хэлэдэг байгаа. Африложо байһан национальрэлгын хүдэлөөн коммунисябуулгаһаа болоно гэжэ хэ байгаа. Кисиин правител Холбоото Штадуудай сэрэгхэлсээнэй баталгаһанһаа жалан, япон арадай зэб орсһые мүн лэ иимэ шалта болоо гэжэ тайлбарилдаг б

«Дэлхэйн баруун талын хэрэгүүдтэ СССР-эй хамагые Холбоото Штадууд тэгэжэ Эйзенхауэрай мэдүүдүүлээ: «Куба тушаа СССР-хай тогтоходоо Соболев иидүүлээ: «Куба тушаа СССР-лүүлдэг политика бусад орхандадагтал адли тон эли той юм. Энэ политика хадаскэ Союзай уласхоорондын дээр баримталдаг юрэнхынуудта үндэһэлдэг юм».

Эдэ гол ёһонуудые барибидэнэр арадуудые ямаршьедарлаха ябадалда эсэрбайнабди.

Советскэ правительство революционно правительствдэрээд, Кубатай худалдаанай, экономическа холбоо үргэдхөө, хожомынь 700 тонно сахар нэмэжэ худалдха зүбшөөлөө үгөө гээд хэлээ.

Сэрэгэй база барихын тулветскэ Союз Кубын газарылэхые хүсэнэ гэһэн хэбэрАмерикын хэблэлэй тараададалга гүрдэлгэнүүдые А. элишэлһэн байна.

Кубада эсэргүү зэбсэгтэгын хэгдээ һаань, совет арагүй хараад байхагүй гэжэ саашань хэлээ.

Америкын гүрэнүүдэй орцида Кубын гомдолые АСоведһээ дамжуулан үгэхдурадхалай ямар зорилготоһыень советскэ түлөөлэгшэлээ.

Куба тухай асуудалые АСоведһээ Америкын гүрэнүүганизацида дамжуулан үгэхАргентина болон Эквадорой хаһан резолюциин проектылан абаха болоо гээшэ һаа, гүйн Совет өөрынгөө дүүргэгуялгаһаа арсаһан болохо гэветскэ түлөөлэгшэ онсолон лээ.

ОАГ-һаа элидхэлэй абтатагбын гомдолые Аюулгүйн Схаража үзэлгые болюулха гэгентинын, Эквадорой резопроект соо дурадхагдаһан пафые болюулха гэһэн заоруулхые советскэ делегацнхаа.

Аюулгүйн Соведтэ США-гэй харадаг олонхинь Аргентинывадорой резолюциин проектаһабари оруулха гэһэн СоСоюзай дурадхалые бурууЗаһабари оруулхын түлөө ПСоветскэ Союз дуугаа үгөө, Тэтүлөөлэгшэ һаналаа баряа. ЭАюулгүйн Совет юһэн дуугагентинын болон Эквадорой хаһан резолюциин проектые дөөр баталан абаа. Хоёр орСССР-эй, Польшын түлөөлэгһаналаа баряа.

Дуугаа үгэлгын һүүлээр түлөөлэгшэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Кубын республэсэргүүгээр США-гэй хэдэг эзтүримхэй ябуулгые Аюулгүйн буруушааха бэзэ гэжэ оромнаһан байгаа. Америкын гүдэй организацида бэшэ, харинда туһаламжа үзүүлхэ гуйлгаар Куба хандаһан байгаа тэрэ тэмдэглээ. Кубын правитво өөрынгөө эрхые саашадаашаар хамгаалха гэжэ тэрэ онтэмдэглээ.

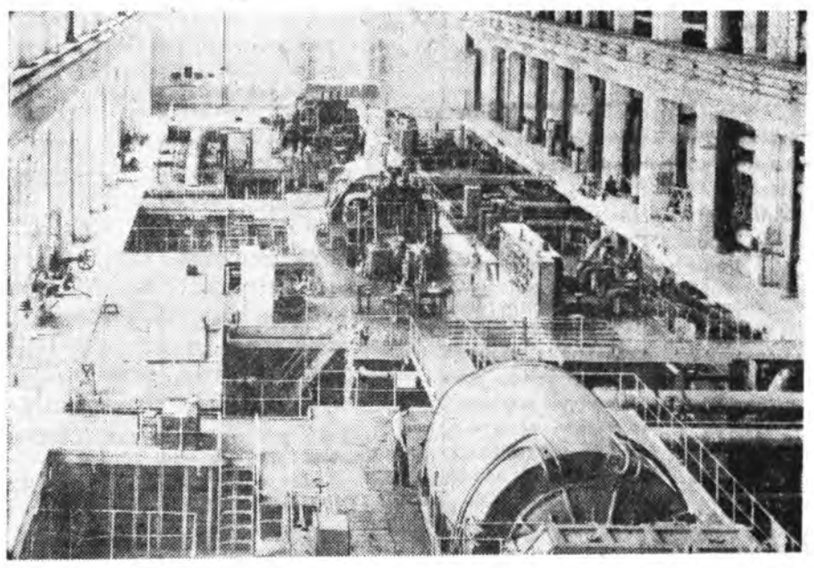

ХИТАДАЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. Мүнөө үедэ ороной электростанцинууд 1941 оной турша соо бүхы дээрээ гаргагдаһан электрын элшэ хүсэнэй шэнээн электрын хүсэ хоёр һарын турша соо гаргадаг болоо. Зураг дээрэ: Пекинэй теплоэлектроцентралиин машинна зал соо.

СИНЬХУА агентствын фото.

Олоной хүсэн ехэ

Зунай нэгэтэ үдэр Инзагата нютагай колхознигууд һайндэрлөө, хүхеэ сэнгээ. Һур харбаан, урилдаа, барилдаан, элдэб мүрысөөн болоо. Һайнаар хүдэлһэнэйнгөө һүүлээр мүн лэ тэрэнэйнгээ зэргээр эндэхид зугаалаа, һайндэрлөөшье. Иигэжэ бүхэли үдэртөө энэ нютагай ажалшадай һайндэр—фестиваль үнгэрөө.

Энэ тосхоной үйлсөөр тээлмэрдэһэн хэлэтэй болоһон 2—3-хан хүн тээм-таам гэшхэлэлдэжэ ябаба ха. Тэнэг хүн эдиһэн тухайгаа шашаха гэдэгтэл адли, хатуу харын охиндо толгойгоо эрьюулһэн эдэ зон «би ехые уугаад, элүүр хонгор ябаналби» гээд нэгэниинь нүгөөдэдөө нюдаргаа үзүүлбэ хэбэртэй. Эдэнэр Селендумын станок бүтээдэг заводой хүдэлмэришэн Пурбо Бодеев Борьёогой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Николай Нимаев хоёр архиин жолоодо иишэ тиишээ татуулжа, тэрэ һуни иигэжэ тэнэжэ ябаал даа. Хорхойдо хориггүйгөөр ябаа гэхэ гүт? Үгы. Элдэб эсээр аашалалдаа. Хэдэн айлнуудай сонхын шэл тэһэлээд, Бодеевынь нэгэ айлда оромсооroo хүгшэниие альгадаа.

Гурбадахинь баһал иимэрхүү хүйхэр байгаа ха. Трактурист Семён Балданов гэдэг хатуу харые ходо мэндэшэлэнхэй ябадаг хүн байха. Энэл «хүлэгтэеэ» нүхэсэбэл шортоо, дайралдаһан лэ хүниие элдэбээр, муухайгаар харааха, занаха, олиг дүримгүйгөөр аашалха. Мүн тэрэ һайндэрэй болоходо мүнөөхеэ горьтойгоор барижархинхай, ланшажа ябаа гэхэ.

— Тосхон соогуураа гал дүлэн шэнгеэр гүйлгэжэ гараналши, мотоцикл моритон олон ха юм. Болиниш, нүхэр,—гэжэ олон хүн Семёндо хэлээ. Теэд энээнииень ойндоо оруулха гэжэ үгы хүн.

Һүниин харанхыда эдэнэрэй иигэжэ ябатарынь арадай дружинын хүбүүд эдэниие барижа амынь татаа.

Энээнһээ хойшо 4—5 хоногой үнгэрөөд байхада, Инзагата тос хондо нэгэ юрэ бусын суглаан болобо. Энэнь тосхоной олониитэ ажалшадай хабаадалгатай суглаан һэн.

— Юрэ энэ асуудалаар һайсахан хөөрэлдэе, ярилдая, нүхэд,—гэжэ эндэхи колхознигууд хоорондоо хөөрэлдэжэ байбад. Юрын лэ суглаандал адли түрүүлэгшэ бэшээшэ хоёрые һунгаадхиба. Хүн зоной урда, сүүдлүүлһэн хүнэй һуудаг мэтэ нэрээ хухарһан хүнэй һууха һандали табяатай. Мүнөөхи элдэб ааша гаргагша хүбүүднай уруу дуруу болонхой, хүнэй нюуршье хараха зүрхэгүй, хултагарнууд юумэд тэрэ һандали дээрэ һууна.

— Яагаа арсалан барас шэнгеэр аашалалдаа һэмта, толгойгоо өөдэнь болгоод, хүнэй урдаһаа сэхэ харагты,— гээд залһаа хүнүүд шангаар дуугаралдана.

Эдэнэй ниитын гурим эдэжэ ябаад, һуни орой болоһон хойно хүн зониие шуууюулһаниинь бүгэдэндэ мэдээтэй. Тиимэ дээрэһээнь мүрдэлгэ шэнгеэр олон асуудалнуудые һуража байгаад, эдэниие хүнүүд хяа щүүмжэлээ, зэмэлээ. «Нэрэеэ хухаранхаар, яһаяа хухара» гэһэн бурядай оньһон үгэ эдэнэрэй зосоо оло дахин лэ ороо ёһотой, теэд яахаб, «гэмынь урдаа, гэмшэлынь хойноо ха юм».

— Хүнэй урдаһаа сэхэ хараад, харюусагты!—гэжэ хэншьеб шангаар дуугарна. Үгэ хэлэһэн лэ хүнүүд эдэ хүбүүдые таһа хараагаа, шүүмжэлээ. Колхозой бухгалтер Ц. Цырендоржиев үгэ хэлээ. Урда сагай үлэгдэл болохо архи ууха, хулигаантаха ябадалтай шанга тэмсэл ябуулха. Тиигэжэ иимэ бузар муухай ябадалые орогүй үгы хэхэ ёһотойбди гэбэ. Колхозой хонишон Г. Цыреторов, почто зөөгшэ Ж. Доржиев болон бусад олон хүн үгэ хэлэһэн байна. Эдэ бултадаа энэ муухай аашые олониитын гурим журамда харша, гэмтэ ябадал гэжэ сэгнэбэ.

Иигэжэ эдэ хүбүүдэй хэһэн гэмыень олониитээрээ сугларжа, хяа шүүмжэлэн буруушаахадань эдэнэр өөһэдөө гэмээ мэдэрхэһээ гадна, зон нүхэдөө гуйһан, шахаа тангаригаа үгэһэн байна.

Олоной хүсэн ехэ. Арадай дружинын зуушалгаар мүн лэ энэ суглаан дээрэ табигдаһан Бади Цыденовые гэмгүй гэжэ суглаан тоолобо. Гадна Бальжировтанай бүлые айл аймаг сосгоо һайнаар байдаг болог лэ гэжэ үгэ хэлэгшэд заагаа.

Энэ суглаан Бодеев Нимаев хоёрые 15 сүүдхээр хэһээхэ зуушалга хээд, арадай сүүдтэ хүргэхэ, гэмтээһэн юумыень түлүүлхэ гэһэн шийдхэбэри гаргаба.

Элдэб ааша гаргаһан эдэ гурбан хүбүүдэй намтаршье байгаал юм ааб даа. Тэдэнэр амсаха гэмээ амсаа ёһотой. Харин эндэ болоһон суглаанай хүмүүжүүлхы айхабтар ехэ удхашанартай байһые тэмдэглэе. Тиигээд Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени, партийна комитедэй, олониитэ колхознигуудай зүгһөө энэ хэрэгтэ шэнэ ёһоор хандаһые тусгаар бэшэмээр. Юуб гэхэдэ, ямар нэгэн хүнэй архи уухада гү, али хулигаантаха ябадал гаргахадань—богонёор хэлэхэдэ, ниитын журам эбдэхэдэнь «манай хэрэг бэшэ, милициин зургаанайхид байгаа юм бээ даа» гээд, бээ абаад һуудаг хүнүүд али олон ушардаг бшуу. Халтад гэхэдээ, хуули засаг тээшэ заагаад лэ бэеынгээ амарые хараад байха бэшэ, харин ниитынгээ гуримые наринаар сахихын тула бултааараа оролдохоор саг болоо бшуу. Энэ талаар Зэдын Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 16 хүнһөө бүридэһэн арадай дружина, 9 хүнһөө бүридэһэн нүхэдэй сүүд байгуулһаниинь ехэ һайшаалтай. Энэ дружина ниитын гуримые хёрхоор харахаһаа гадна, хурса зэбсэг—«Маяковскиин гуурһан» гэжэ сатирын хуудаһатай. Колхозой партийна комитедэй секретарь нүхэр Дармаев энэ дружиные хүтэлбэрилдэг байна. Эдээнэй жэшээгээр совхоз, колхоз бүхэндэ, тосхон бүридэ арадай дружина байгуулаад хүдэлгэбэл, ехэ һайн байха һэн.

Д. Жугдурова.

Америкын тагнуулай ниидэлгэнүүдые зүбтүүлхэ гэжэ Макмиллан оролдоно

ЛОНДОН, июлиин 19. (ТАСС). Англиин общинануудай палатын заседани дээрэ хурсаар үгэ хэлэлгэн болоо. Правительствын гадаадын политикые консерваторнууд шангаар шүүмжэлээ. Тэрэнэй һүүлээр премьер-министр үгэ хэлэжэ, советскэ газар дээгүүр ниидэһэн Америкын «РБ-47» самолёдой хорото ябуулга тухай хуулита мэдүүлгэ хэһэн байна.

Гэмые гэм зэмэгүйшүүлдэ тохохые оролдохо зуураа, Макмиллан иигэжэ мэдүүлээ. Америкын самолёдой ниидэлгые буруушааха һэ баримта Советскэ правителда байхагүй. «США-гэй самобуудан унагааһан советскэ пябуулгын түлөө хүндэ харюу Советскэ правительство дааха но» гэжэ Макмиллан хэтэрхэлэһэн байна.

Энэ мэдүүлгынь лейборин партиинхид сэхээр буруушаагаа.

Мэдүүлгын һүүлээр үгэ хэбүри хурса болоһон байна.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУД

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, зам. редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и советского строительства 47—59, промышленности и транспорта, информации — 35-14, культуры — 34-05, писем и рабселькоров — 40-49, отдел переводов, корректорская — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н01906. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5225